

Prof. univ. dr. Florentin Smarandache, S.U.A.,
“Neutrosafia transcende opozițiile binare în mitologie și folclor (1),”
REVISTA ART-EMIS - Anul XV, Nr. 75 (1.432) / 13 noiembrie 2024

<https://www.art-emis.ro/stiinta/neutrosafia-transcende-opozitiile-binare-in-mitologie-si-folclor-1>

Prof. univ. dr. Florentin Smarandache, S.U.A.,
“Neutrosafia transcende opozițiile binare în mitologie și folclor (2),”
REVISTA ART-EMIS - Anul XV, Nr. 78 (1.435) / 24 noiembrie 2024

<https://www.art-emis.ro/stiinta/neutrosafia-transcende-opozitiile-binare-in-mitologie-si-folclor-2>

Neutrosafia transcende opozițiile binare în mitologie și folclor

Prof. univ. dr. Florentin Smarandache

Departamentul de matematică, fizică și științe naturale, Universitatea din New Mexico
705 Gurley Ave., Gallup, NM 87301, Statele Unite ale Americii
smarand@unm.edu

Abstract

Acest articol este o scurtă incursiune în domeniul complex al entităților compozite mitologice și folclorice. Analiza ne-a condus la ideea că aceste creaturi hibride și superhibride reprezintă dovezi convingătoare că psihicul uman transcende în mod constant opozițiile binare, așa cum susține neutrosafia. În diverse culturi și epoci, mintea umană manifestă o tendință către perspective nuanțate, neutrosofice, sfidând categorisirile simpliste. În plus, facem câteva observații marginale în temă și adresăm câteva întrebări mai puțin convenționale.

Cuvinte cheie

neutrosofie; transcendență; multialism; mitologie; identitate culturală; practici culturale; hibridi; superhibridi; creaturi mitologice; descendență divină; ereditate.

Drepturi de autor

 CC BY 4.0

<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>

Acest articol este un articol cu acces deschis, distribuit în conformitate cu termenii și condițiile licenței *Creative Commons Attribution*.

O variantă în engleză a acestui articol: Smarandache, F. (2024). “Neutrosophy Transcends Binary Oppositions in Mythology and Folklore” *Neutrosophic Sets and Systems*, 65: 57-79.

1. Introducere

Entitățile hibride (și superhibride) care apar în mitologii și în folclorul din întreaga lume au fost explorate pe larg în studiile culturale. O ramură a studiilor mitologice — care ar putea fi denumită “teratologie mitologică” — ar putea fi propusă pentru examinarea acestor monștri și ființe hibride (vezi mai jos *Observații și Întrebări Deschise*). Acest concept al “ființei hibride” ca o reflectare a societății și a normelor sale este o temă recurentă în diverse discipline academice, inclusiv în sociologie sau psihologie. De exemplu, Joseph Campbell analizează rolul ființelor mitice în cultură și societate, argumentând că acestea reflectă temerile și dorințele societății [Campbell]. În mod similar, conceptul de “arhetip” al lui Carl Jung discută cum societatea creează ființe mitice din ceea ce respinge sau găsește deranjant [Jung]. Cohen scrie

despre modul în care acești monștri funcționează în cultură și societate, sugerând că ei oglindesc atât anxietățile, cât și aspirațiile societății, propunând un *modus legendi*, adică “o metodă de a citi culturile prin monștrii pe care îi generează” [Cohen]. Kristeva explorează conceptul de “abjecție”, un termen pe care îl împrumută din psihanaliză pentru a descrie sentimentul de groază care apare atunci când întâlnim ceva ce perturbă granițele dintre sine și celălalt [Kristeva].

Ființele mitologice hibride, care combină caracteristici umane și animale sau care îmbină trăsături divine și mortale, sunt văzute ca anomalii sau devieri de la ordinea naturală. Aceste entități întruhidează o natură paradoxală care depășește cadrele logice convenționale și protocoalele societale prestabilite. Ele există dincolo de limitele tiparelor previzibile și regulilor impuse, servind ca agenți ai disrupției în cadrul sistemelor structurate, apărând totodată ca un produs secundar al ordinii, născându-se din sfidarea haosului și acționând ca o forță contrară care delimitează și totodată fortifică granițele structurii. Mai mult, aceste ființe hibride nu sunt creații arbitrare, ci constituenți esențiali ai civilizației, provenind din însăși principiile pe care societățile le prețuiesc. Ele personifică în general toate aspectele respinse și contrazise de normele și valorile societății. Prin identificarea și marginalizarea acestor elemente nedorite, societatea își reafirmă propria identitate și principiile. În consecință, ființa hibridă se transformă într-o reflexie negativă, o oglindă distorsionată a societății, subliniind temerile, tabu-urile și limitările acesteia. Prin confruntarea și interacțiunea cu aceste entități, societatea atinge o înțelegere mai profundă a propriilor contradicții, contribuind astfel la evoluția sa continuă (neutrosifică) și la auto-definirea sa ca sistem dinamic (neutrosific) al vieții.

Pentru mai multe informații pe această temă, oferim un capitol bogat de sugestii de lectură la sfârșitul lucrării (vezi *Lecturi suplimentare*).

Acest articol nu își propune să fie o contribuție specială la acest domeniu dintr-o perspectivă culturală. Este doar o scurtă trecere în revistă a câtorva trăsături neutrosifice și multialiste ale unui număr relativ restrâns de hibrizi, dar revelatoare prin semnificația lor.

Reamintim că MultiAlism-ul este un sistem multipolar format nu doar din elemente multiple care pot fi aleatorii, contradictorii sau adjuvante, ci și prin acceptarea trăsăturilor din mai multe sisteme de bază (sisteme unipolare, bipolare, tripolare sau pluripolare).

Acest articol se vrea, de asemenea, o încurajare pentru cercetătorii specializați să investigheze “teratologia mitologică” folosind instrumente și perspective neutrosifice și este — de ce nu? — o încercare de a transcende câteva întrebări comune despre apariția și perpetuarea acestor creaturi omniprezente în mitologiile lumii.

2. Identități neutrosifice: Hibrizi și SuperHibrizi mitologici

Selectăm câteva exemple din vasta gamă de domenii imaginative și apoi analizăm pe scurt, dar sistematic, modul în care acești hibrizi sunt compuși. Ca structură generală a hibrizilor, se pot categorisi drept “hibrizi mitologici” creaturile care ar putea fi formate prin unirea a două entități (fie parte animal + parte uman, fie parte animal + parte divinitate, fie parte uman + parte divinitate, fie parte demon + parte uman, fie parte demon + parte animal, fie parte demon + parte divinitate) și drept “superhibrizi mitologici” sau “hibrizi multialiști” creaturile care ar putea fi formate prin unirea a cel puțin trei entități (de exemplu, parte divinitate + parte uman + parte animal), sau prin combinații din tipuri diferite ale aceleiași entități (de exemplu, animal₁ + animal₂ + ... + animal_n).

→În mitologia mesopotamiană, Gilgameș este un semizeu, întruchipând o fuziune între moștenirea divină și cea uman-muritoare. Descriș ca fiind două treimi divin și o treime muritor,

cazul lui Gilgameș prezintă un amestec complex de divinitate maternă și paternă. Dualitatea naturii sale, fiind atât divină, cât și muritoare, devine o temă centrală în narațiune, influențându-i acțiunile, luptele și căutarea sa finală a sensului vieții și a nemuririi. Ambiguitatea din jurul sorții sale în tradițiile ulterioare introduce un element de incompletitudine, permițând interpretări diverse [Gilgameș].

→Lamassu sunt divinități protectoare în mitologia mesopotamiană, cu trup de taur sau leu, aripi de vultur și cap de om. Aceste ființe colosale serveau adesea ca gardieni la intrările palatelor și templelor [Lamassu].

→Bhima este unul dintre personajele centrale din epopeea antică indiană “Mahabharata”. Este al doilea dintre cei cinci frați Pandava, născut din Kunti, regina Hastinapurei, și zeul vântului, Vayu. Bhima este cunoscut pentru forța sa fizică excepțională, curaj și pricepere în luptă. Bhima joacă un rol crucial în diferite evenimente, inclusiv exilul fraților Pandava în pădure, jocul de noroc la curtea Hastinapurei și războiul de la Kurukshetra, bătălia epică dintre Pandava și Kaurava. Este adesea descris ca o figură supranaturală, capabilă de acte extraordinare de vitejie și eroism. În ciuda forței sale formidabile, Bhima este, de asemenea, portretizat ca un individ cu compasiune, bun la suflet, în special față de cei oprimați sau marginalizați. Călătoria sa este marcată de momente de triumf și adversitate, culminând în rolul său ca figură cheie în stabilirea ‘dharma’ pe tronul Hastinapurei [Bhima].

→Ahile, fiul unei nimfe marine și al unui rege muritor, întruchipează dihotomia semizeului în mintea grecilor. Scufundat în râul Styx pentru invincibilitate, călcâiul său vulnerabil devine un simbol al incompletitudinii. Natura sa neutrosifică se dezvăluie în moartea sa, orchestrată de o săgeată muritoare ghidată de un zeu. Această intersecție dintre vulnerabilitatea muritoare și răzbunarea divină subliniază complexitatea sorții lui Ahile [Ahile].

→Freyr este o figură proeminentă în mitologia nordică, adesea descris ca un zeu frumos și binevoitor, asociat cu recolte bogate, iubire și abundență. În ciuda faptului că este considerat chiar zeu în mitologia nordică, statutul său de semizeu este subliniat de dualitatea parentală, unul dintre părinți fiind Njord și celălalt o gigantă numită Skadi. Cea mai faimoasă posesiune a lui Freyr este sabia sa magică, cunoscută sub numele de “Sabia lui Freyr” sau “Sumarbrandr”. Potrivit legendei, Freyr și-a dat sabia pentru a câștiga mâna gigantei Gerd, de care s-a îndrăgostit. Acest act de sacrificiu duce în cele din urmă la căderea lui Freyr, deoarece rămâne fără apărare în timpul bătăliei finale de la Ragnarok, evenimentul apocaliptic din mitologia nordică [Freyr].

→În tradiția islamică, Burāq este o creatură mitică descrisă ca un armăsar cu cap de femeie, aripi de vultur și coadă de păun. Se spune că l-a transportat pe Profetul Mohamed în timpul ‘Călătoriei Nocturne’ [Burāq].

→Banshee este o ființă supranaturală adânc înrădăcinată în folclorul irlandez și celtic. Descrisă ca un spirit sau zână de sex feminin, Banshee este adesea asociată cu familii sau clanuri specifice, servind ca o prevestire a morții sau un semn de nenorocire iminentă. Una dintre trăsăturile cele mai distinctive ale Banshee este tânguirea sa jalnică, un strigăt înfiorător care se spune că este auzit atunci când cineva din familia pe care o veghează este pe cale să moară. Banshee este de obicei descrisă ca o figură solitară, adesea apărând ca o bătrână cu părul lung și despletit, îmbrăcată într-o rochie gri sau albă, având trăsături care amintesc de ființe din alte țărâni, cum ar fi elfii, vrăjitoarele sau aparițiile spectrale [Banshee].

→Huli Jing, sau ‘spiritele vulpii’, sunt ființe metamorfozate din folclorul chinez. Ele se pot transforma în femei frumoase, dar forma lor adevărată este aceea de vulpe [Huli].

→Forma hibridă a lui Abraxas, cu corp de om, cap de cocoș sau leu și picioare de șarpe, este încărcată de semnificație simbolică.¹ Corpul uman reprezintă conștiința și intelectul, în timp ce trăsăturile animale simbolizează instinctele primare și forțele cosmice. Cocoșul, asociat cu zorii și trezirea, semnifică iluminarea spirituală, în timp ce șarpele este un simbol puternic al înțelepciunii, reînnoirii și transformării. Abraxas întruchipează conceptul de unitate în dualitate, simbolizând reconcilierea opozițiilor, precum binele și răul, creația și distrugerea, lumina și întunericul. Această fuziune neutrosifică a elementelor contradictorii reflectă viziunea gnostică asupra lumii, care concepea lumea materială ca un tărâm al dualității și iluziei, cu scopul final de eliberare spirituală prin gnoză sau cunoaștere divină [Abraxas].

→Conceptul de homunculus are rădăcini istorice în tradițiile alchimice și filozofice. În alchimie, se credea că un homunculus putea fi creat prin diverse procedee secrete, simbolizând dorința de a crea viața în mod artificial.² Ingredientul cel mai frecvent asociat cu crearea unui homunculus era fluidul seminal, considerat a conține esența vieții. În plus, alte fluide corporale, cum ar fi sângele menstrual, erau uneori implicate ca ingrediente. Alchimiștii indicau folosirea diverselor substanțe alchimice, cum ar fi săruri, minerale și extracte de plante, despre care se credea că au proprietăți transformatoare. Se sugera utilizarea de semințe animale sau alte substanțe derivate din animale. Iată niște instrucțiuni pentru crearea unui homunculus: “Amestecați sperma și piatra soarelui și inseminați vaca sau oaia. Blocați cu grijă vaginul animalului cu piatra soarelui. Ungeți organele genitale ale animalului cu sângele altui animal. Plasați animalul inseminat artificial într-o casă întunecată unde soarele nu strălucește niciodată.” Și așa mai departe. [Homunculus]. Dintr-o perspectivă neutrosifică, un homunculus poate fi explorat ca o metaforă pentru incertitudinile, contradicțiile și complexitățile inerente în dimensiunile biologice, filozofice și simbolice. Homunculus, ca simbol al creației artificiale a vieții, întruchipează implicații etice și existențiale. Fiindcă nu este în totalitate uman, această entitate reprezintă un animal rațional, adăugând un alt capitol fictiv în aspirația umanității de a controla granițele vieții și ale morții.

→Balaurul ocupă un rol proeminent în folclorul românesc, apărând ca un dragon sau șarpe cu mai multe capete,³ adesea asociat cu fenomene meteorologice tumultuoase și haos disruptiv. Interesant este că legendele românești conferă salivei Balaurului o trăsătură particulară, despre care se crede că posedă abilitatea transformatoare de a se cristaliza în “diamante”. Simbolic, Balaurul întruchipează energii primordiale, encapsulând esența haosului și a sălbăticiei neîmblânzite, evocând un joc complex de respect și teamă în cadrul narațiunilor culturale.

→Zmeul, o altă figură captivantă din folclorul românesc, îmbracă haina unui monstru care își schimbă forma. Versatilitatea sa în a-și asuma forme diverse epitomează imprevizibilitatea, perpetuând o aură de eluzivitate enigmatică. De obicei, Zmeul este descris ca o forță malefică, întruchipând teme ca frica, vicleșugul și pericolul iminent, servind ca un motiv

¹ Referințe la Abraxas pot fi găsite în diverse texte gnostice, inclusiv în Biblioteca Nag Hammadi, o colecție de scripturi gnostice antice descoperită în Egipt în 1945. Aceste texte îl descriu adesea pe Abraxas ca pe o ființă divină sau *arhon* (uneori asociat cu Dumnezeu) sau ca o emanație din tărâmul divin.

² Una dintre cele mai faimoase relatări despre crearea unui homunculus provine din scrierile alchimistului elvețian Paracelsus, care susținea că un homunculus poate fi creat prin manipularea lichidului seminal. Rețeta sa presupunea plasarea materialului seminal într-un vas de sticlă sigilat, împreună cu anumite substanțe alchimice, și apoi incubarea amestecului într-un mediu cald și întunecat timp de câteva săptămâni sau luni. Paracelsus era convins că, după perioada de incubare, o creatură umanoidă în miniatură s-ar fi format în interiorul vasului.

³ Legendele descriu Balaurul ca fiind o ființă monstruoasă, cu gheare ascuțite, solzi care îi acoperă corpul și suflare de foc.

de avertizare profundă în cadrul basmelor. În plus, portretizarea sa reflectă temerile societale, simbolizând amenințări latente, conflicte interioare și lupta dintre forțele morale opuse.

→Dintre spiritele folclorului românesc, Zburătorul apare ca o entitate seducătoare, asemănătoare arhetipului *incubus*.⁴ Apărând sub forma unui bărbat carismatic, Zburătorul seduce fetele nevinovate, simbolizând dorințe interzise și atracția necunoscutului. Traversând simbolic pragul delicat dintre vise și realitate, Zburătorul evocă un amestec de frică, fascinație și introspecție profundă în cadrul psihicului uman. [[Chelariu](#)]

Să încercăm acum să integrăm aceste entități într-un sistem coerent.

3. Descendenți ai zeilor și muritorilor: Hibrizi parțial zei + parțial oameni

În mitologiile lumii, entitățile formate atât din descendență divină, cât și din linie uman-muritoare, adesea denumite ‘semizeii’ sau ‘semizeite’, întruhidează un amestec complex de trăsături moștenite de la părinții lor divini și de la părinții lor muritori. Mitologii sunt, în general, de acord că aceste ființe hibride servesc la crearea unei punți între tărâmurile celeste și cele terestre, reflectând dorința umană de a înțelege natura existenței și locul nostru în cosmos.

Semizeii posedă o gamă variată de caracteristici și abilități: pot moșteni forță supraomenească, agilitate sau intelect de la linia lor divină, dar în același timp se confruntă cu încercările și tribulațiile mortalității. În ciuda abilităților lor extraordinare, semizeii sunt adesea reprezentați ca ființe imperfecte și vulnerabile, care se luptă cu complexitatea naturii lor duale și cu așteptările plasate asupra lor atât de zei, cât și de muritori.

Pentru a explora mai multe mitologii, să ilustrăm personajele a trei figuri reprezentative ale acestor ființe:

→Krishna. În mitologia hindusă, Krishna este venerat ca un avatar al zeului Vishnu, născut ca fiu al lui Devaki, sora regelui Kamsa, și al lui Vasudeva.⁵ [[Vishnu](#)] Krishna a refuzat să pună mâna pe arme în monumentalul conflict dintre Kaurava și Pandava. În schimb, el a oferit o opțiune: să ofere îndrumare personală unei tabere și să împrumute armata sa celeilalte. O altercație tragică a izbucnit între șefii Yadava, rezultând în pierderea fratelui și a fiului lui Krishna. Profund întristat, Krishna s-a retras în pădure. Acolo și-a găsit sfârșitul când un vânător, confundându-l cu o pradă, l-a rănit mortal în picior, singurul său punct vulnerabil. [[Krishna](#)]

→Hercule, fiul lui Zeus și al Alcmeniei, o prințesă muritoare, este o figură centrală în mitologia greacă, întruchipând complexitatea existenței unui semizeu. Descendența sa divină, combinată cu limitările umane, formează esența narațiunii sale. Celebrele sale (doisprezece) Munci, întreprinse ca penitență pentru uciderea soției și copiilor săi într-un acces de nebunie indus de zeița Hera, evidențiază forța sa extraordinară, curajul și determinarea. Zeus, recunoscând faptele lui Hercule, îi acordă nemurirea, subliniind jocul dinamic dintre mortalitate și divin. [[Hercules](#)]

→Dagda, “Zeul Bun,” este o figură proeminentă în mitologia irlandeză, venerat ca o (semi)zeitate puternică și binevoitoare. El este adesea descris ca o figură paternă, un lider înțelept și un războinic abil, întruchipând idealurile de putere, înțelepciune și generozitate. Dagda este considerat tatăl sau conducătorul Tuatha Dé Danann, o rasă mitică de ființe supranaturale. El deține artefacte magice puternice, inclusiv un buzduhan magic cunoscut sub numele de “lorg mór”, care poate atât ucide, cât și învia cu un capăt și controla vremea cu

⁴ Încadrat în folclorul mai larg al incubilor și succubilor, Zburătorul întruchipează spiritul masculin enigmatic care caută legături nocturne cu femeile adormite.

⁵ Vasudeva este patronimul zeului Krishna, fiul lui Vasudeva. Închinătorii lui Vasudeva-Krishna au format una dintre primele mișcări devoționale teistice din cadrul hinduismului.

celălalt. De asemenea, deține un cazan magic numit “coire ansic” sau “cazanul abundenței,” care oferă o cantitate nesfârșită de mâncare și băutură. Dagda este cunoscut pentru aplecarea sa pentru desfătări și plăceri, fiind adesea portretizat ca un iubitor de mâncare, băutură și muzică.

3.1. Devașii indici: intermediari cerești ai echilibrului cosmic

În cosmologia complexă a mitologiei hinduse, semizeii, sau “Devași,” ocupă un rol central ca ființe cerești care se situează la granița dintre divinitate și umanitate. Acești semizeii întruhidează o interacțiune complexă de atribute în cadrul neutrosofiei, unde conceptele de certitudine, incertitudine și indeterminare converg într-un echilibru dinamic. [Deva]

Originea semizeilor în mitologia indică este învăluită în ambiguitate, reflectând indeterminarea inerentă a ordinii cosmice. Născuți din amestecul de linie divină și muritoare, semizeii întruhidează principiul neutrosofic al incertitudinii, unde existența lor sfidează categorisirea convențională. Ei locuiesc în spațiul liminal dintre certitudinea esenței divine și incertitudinea trupului muritor.

Semizeii din mitologia indică dețin o semnificație culturală și simbolică profundă, servind ca reprezentări alegorice ale echilibrului cosmic dintre ordine și haos. Inspiră introspecție, reflecție și o înțelegere mai profundă a principiilor neutrosofice care guvernează universul. Ei oferă perspective atemporale asupra complexităților existenței și asupra căutării eterne a echilibrului și armoniei.

Mai mulți semizeii din mitologia indică exemplifică principiile neutrosofiei prin natura lor complexă:

→Indra, regele Devașilor, întruhidează principiul neutrosofic al opoziției, deoarece poartă război împotriva forțelor întunericului, în timp ce se confruntă cu conflicte interne și dileme morale.

→Agni, zeul focului, simbolizează conceptul neutrosofic al indeterminării, servind atât ca purificator, cât și ca distrugător, întruhidează natura duală a focului creator și distrugător totodată.

→Varuna, zeul apelor cosmice, reprezintă noțiunea neutrosofică a adevărului parțial, susținând ordinea cosmică, în timp ce se luptă cu propriile limitări și imperfecțiuni.

→Surya, zeul soarelui, întruhidează principiul neutrosofic al ambiguității, iluminând universul cu lumina sa radiantă, în timp ce aruncă umbre de îndoială și incertitudine.

→Vayu, zeul vântului, simbolizează conceptul neutrosofic al complementarității, insuflând viață în toate ființele vii, în timp ce poartă semințele distrugerii și schimbării.

3.2. Semizeii grecilor: explorarea arhetipurilor eroice

În vasta și complexa tapiserie a mitologiei grecești, semizeii se remarcă drept figuri extraordinare, ocupând un spațiu unic între zei și muritori. Născuți din uniuni între ființe divine și oameni, acești eroi hibridi posedă abilități extraordinare, inimi curajoase și destine complexe care modelează cursul miturilor și legendelor. Această dualitate inerentă reflectă principiul neutrosofic al indeterminării, în care semizeii există într-o stare de flux perpetuu, nefiind nici pe deplin divini, nici complet muritori.

În panteonul semizeilor greci, mai multe figuri se remarcă drept exemple de arhetipuri eroice, fiecare întruhidează principiile neutrosofiei în mod unic:

→Hercule, fiul lui Zeus și al Alcmeniei, întruhidează lupta împotriva adversității și căutarea răscumpărării. Cele Doisprezece Munci ale sale simbolizează conceptul neutrosofic al opoziției, unde forțe aparent contradictorii coexistă și interacționează într-un echilibru dinamic.

→Iason, fiul a doi muritori, deși conceput de Zeus, demonstrează carismă și diplomație ca lider al argonauților în căutarea Lânii de Aur. El navighează prin intrigi politice și provocări personale cu tact și reziliență, întruchipând principiul echilibrului și armoniei în relații și eforturi.

→Un alt semizeu proeminent, Perseu, născut din Zeus și o prințesă muritoare, reprezintă principiul neutrosific al indeterminării prin încercarea sa de a ucide Meduza și de a salva pe Andromeda. Drumul său prin lume plin de incertitudine și ambiguitate, dar el perseverează prin viclenie, ingeniozitate și hotărâre pură. Perseu întruchipează noțiunea neutrosifică a adevărului parțial, unde realitatea este inerent subiectivă și deschisă interpretării. Destinul său legendar, inclusiv uciderea Gorgonei, nu are o narațiune singulară, ilustrând incompletitudinea inerentă în portretizarea destinului semizeilor. Fie că Perseu își întâlnește sfârșitul în luptă sau printr-o lovitură de disc, rămâne un subiect de interpretare, adăugând un strat de indeterminare la statutul său de semizeu. [[Kerenyi](#)]

3.3. Tuatha Dé Danann și Fomoiré: descendența divino-umană în mitologia celtică

În mitologia celtică, Tuatha Dé Danann⁶ apar ca figuri enigmatice, întruchipând o fuziune complexă de descendență divină și muritoare. Primele relatări îi descriu ca fiind alungați din cer din cauza cunoștințelor lor profunde, după care au coborât în Irlanda, învăluiți într-o ceață misterioasă. [[Tuatha](#)]

Inamicii antici ai Tuatha Dé Danann erau Fomoiré, un alt grup de ființe supranaturale din mitologia irlandeză. Fomoiré sunt o rasă de ființe monstruoase, semidivină, adesea descrisă ca malevolentă, asociată cu întunericul, haosul și forțele distructive ale naturii. Ele sunt portretizate drept creaturi marine monstruoase sau uriași. [[Fomoiré](#)]

Conform mitologiei irlandeze, Fomoiré au fost printre primii locuitori ai Irlandei, precedând sosirea Tuatha Dé Danann. Se spune că au sosit în Irlanda din ținuturi îndepărtate și au purtat războaie împotriva Tuatha Dé Danann pentru controlul insulei. Bătăliile dintre Fomoiré și Tuatha Dé Danann sunt descrise ca lupte cosmice între forțele haosului și ordinii, Fomoiré reprezentând haosul și întunericul,⁷ iar Tuatha Dé Danann reprezentând lumina și civilizația.

Tuatha Dé Danann sunt pricepuți în magie, metamorfoză și alte forme de cunoaștere ascunsă, dar, de asemenea, experimentează emoții, dorințe și vulnerabilități umane. Câteva figuri cheie din Tuatha Dé Danann exemplifică triada neutrosifică a certitudinii, incertitudinii și indeterminării prin descendența lor complexă:

→Dagda, de exemplu, este uneori portretizat ca fiul zeiței Danu și al prințului muritor Elatha, reflectând împletirea elementelor divine și umane în descendența sa.

→În mod similar, Lugh este descris ca fiind fiul unui muritor, Cian, și al unei ființe supranaturale, Ethniu, evidențiind natura sa hibridă și ambiguitatea identității sale.

4. Hibridizări demonice: Hibrizi parțial demon + parțial uman

În mitologiile lumii întâlnim adesea ‘ființe’ care sunt hibride, parțial demonice și parțial umane. Deși trăsăturile și aparențele acestor ființe pot varia foarte mult între diferite culturi și mitologii. Iată câteva exemple:

⁶ În traducere, “poporul zeiței Danu,” care reprezintă apele primordiale ale creației și fertilității, aceste ființe semidivine suntenerate pentru înțelepciunea, magia și conexiunea profundă cu pământul înainte de sosirea Milesienilor, considerați strămoșii irlandezilor moderni.

⁷ În ciuda reputației lor malefice, unele povești îi descriu pe anumite Fomoiré într-o lumină pozitivă, portretizându-i ca personaje complexe cu propriile dorințe și motivații. În anumite relatări, Fomoiré sunt descriși ca meșteșugari și războinici iscusiți, capabili de mari fapte de forță și magie.

→Cambioni: În folclorul european, cambionii sunt urmași ai unui demon și ai unui om. Ei sunt adesea descriși ca având unele dintre puterile supranaturale ale părintelui lor demonic, cum ar fi schimbarea formei, telepatia sau magia neagră, împreună cu aspectul fizic uman. Cambionii sunt uneori portretizați ca figuri seducătoare și manipulative, folosindu-și puterile pentru a influența sau a păcăli muritorii.

→Nephilim: În mitologia iudeo-creștină, *nephilim* sunt urmașii îngerilor și ai oamenilor.⁸ Ei sunt descriși în texte antice, precum “Cartea Genezei”, ca uriași sau războinici puternici. *Nephilim* sunt adesea asociați cu tema pedepsei divine, deoarece existența lor este văzută ca o răsturnare a ordinii naturale.

→Hibrizi Oni-Om: În folclorul japonez, *oni* sunt spirite malefice sau demoni, descriși cel mai adesea ca uriași cu coarne și păr zburlit. Basmele prezintă hibrizi *oni*-umani, deci care rezultă din uniuni între un *oni* și un om. Acești hibrizi pot moșteni unele trăsături fizice ale *oni*, cum ar fi coarnele, precum și natura lor jucăușă sau malefică.

Acestea sunt doar câteva exemple, iar în mitologiile din întreaga lume există multe alte variante de ființe parțial demonice și parțial umane. Ele servesc adesea drept figuri captivante în povestiri, întruchipând teme de luptă între bine și rău, între supranatural și cotidian, și complexitățile ideilor de ‘moștenire’ și ‘identitate’.

4.1. Cambionii: Hibrizi demon + om

Imaginația umană a creat o mulțime de ființe mitologice, printre care cambionii ocupă un loc intrigant. Conceptul de cambion⁹ își are rădăcinile în folclorul european occidental, în special în cadrul demonologiei creștine. Cambionii sunt ființe născute din uniunea între un demon și un om, întruchipând o amestecare unică între supranatural și muritor. Aceste uniuni sunt de obicei prezentate ca acte de seducție, coerciție sau ispitire, reflectând teme mai ample de ambiguitate morală și lupta dintre bine și rău. [Cambion]

Caracteristicile atribuite cambionilor variază între diferitele tradiții mitologice, dar aceștia posedă de obicei un amestec de puteri supranaturale și vulnerabilități umane, având trăsături fizice care amintesc de descendența lor demonică, cum ar fi coarne, colți sau ochi de culoare nefirească, dar mai ales posedă abilități supranaturale, inclusiv schimbarea formei, telepatia sau cunoașterea magiei negre. Pe lângă puterile lor supranaturale, cambionii sunt adesea portretizați având o manieră carismatică și seducătoare, folosindu-și atracția pentru a manipula și a păcăli muritorii. Acest aspect al caracterului lor reflectă teme de ispitire și corupție morală, întrucât cambionii — nici pe deplin umani, nici pur demonici — navighează prin complexitățile moștenirii lor duale.

→Merlin, vrăjitorul legendar din mitologia arturiană, este uneori descris ca un cambion.¹⁰ Conform unor versiuni ale poveștii, tatăl lui Merlin era un *incubus* care și-a sedus mama, o femeie muritoare. Din această uniune s-a născut Merlin, oferindu-i abilități magice.

→În piesa lui William Shakespeare “Furtuna,” Caliban este o ființă jumătate umană, jumătate demon. Deși natura exactă a părinților lui Caliban nu este explicit menționată în piesă, originile sale sunt descrise ca fiind monstruoase și nenaturale. Caracterul lui Caliban atinge teme precum colonizarea, dinamica puterii și conflictul dintre ‘civilizat’ și ‘sălbatic’.

⁸ Uneori interpretați ca îngeri căzuți, adică demoni.

⁹ Cuvântul “cambion” se crede că provine din termenul latin târziu “cambuca,” un vas folosit de soldații romani. În timp, a evoluat pentru a desemna un vas sau un recipient pentru spirite, ajungând în cele din urmă să semnifice urmașii demonilor.

¹⁰ Merlin drept cambion este o versiune explorată în diverse texte medievale, inclusiv în “Historia Regum Britanniae” a lui Geoffrey de Monmouth.

Ca ființe hibride, cambionii ocupă un spațiu liminal între supranatural și muritor. În demonologia creștină, cambionii sunt adesea considerați întruchipări ale păcatului și decăderii morale, reflectând consecințele cedării în fața dorințelor lumești. Ei servesc drept avertisment împotriva pericolelor corupției spirituale.

4.2. Judecata divină: povestea Nephilimilor

Nephilimii,¹¹ menționați în texte antice precum Biblia și diverse lucrări apocrife, sunt învăluți în mister și controversă, ocupând un loc unic în tapiseria mitologică, întruchipând teme de hibriditate, rebeliune și judecată divină.

Nephilimii sunt menționați specific în “Geneză”,¹² unde sunt descriși ca fiind urmașii uniunilor între “fii ai lui Dumnezeu” și “fiice ale oamenilor.” În unele interpretări, ei sunt descriși ca uriași, posedând o forță colosală. Alte surse îi descriu ca ființe de mare răutate sau corupție spirituală, ale căror prezență pe Pământ amenința ordinea stabilită de Dumnezeu.¹³

Conform narațiunii biblice, prezența nephilimilor pe Pământ a provocat intervenția divină, conducând la Marele Potop ca un mijloc de curățare a lumii de corupția lor. Numai Noe și familia sa au fost salvați, fiind considerați drepti în ochii lui Dumnezeu. Povestea Nephilimilor servește drept o lecție despre consecințele corupției morale și ale judecății divine.

Două personaje reprezentative sunt:

→Goliat, uriașul legendar din povestea biblică a lui David și Goliat,¹⁴ este adesea interpretat ca fiind un Nephilim sau descendent al Nephilimilor. Goliat este descris în textul biblic ca un uriaș, dominându-și adversarii cu statura sa impunătoare. Armura sa ar fi cântărit sute de sicli de bronz¹⁵, subliniind prezența sa formidabilă pe câmpul de luptă.

→Og, regele Basanului, este o figură menționată în Biblia ebraică, în mod specific în Vechiul Testament. Conform narațiunii biblice, Og a fost unul dintre ultimii rămași dintre Refaeii, un grup de uriași cunoscuți pentru statura și forța lor imensă. Refaeii erau considerați o rasă antică de oameni care au locuit în țara Canaan înainte ca israeliții să sosească acolo. Înfrângerea lui Og este relatată ca una dintre victoriile obținute de israeliți sub conducerea lui Moise.¹⁶ [Nephilim]

Povestea nephilimilor a lăsat un impact durabil asupra narațiunilor religioase și culturale de-a lungul istoriei. În tradițiile iudaice și creștine, ei sunt adesea interpretați ca simboluri ale rebeliunii, păcatului și judecății divine, servind drept figuri de avertisment, îndemnând împotriva pericolelor mândriei, corupției și decăderii morale.

4.3. Intersecții între umanitate și demonologie în folclorul japonez

În folclorul japonez, oni sunt spirite sau demoni formidabili și malefici, cunoscuți pentru aspectul lor monstruos și comportamentul rău-intenționat. Adesea descriși ca fiind creaturi cu coarne, având păr sălbatic și expresii înfricoșătoare, *oni* întruchipează aspectele întunecate ale regnului supranatural.

¹¹ Termenul “Nephilim” provine din cuvântul ebraic “nephil,” care se traduce prin “uriași” sau “căzuți.”

¹² Cf. *Geneza* 6:1-4.

¹³ Identitatea lor precisă este un subiect de dezbatere printre cercetători, interpretările variind de la îngeri căzuți la ființe divine sau conducători.

¹⁴ *Samuel* 1:17.

¹⁵ 1 siclu = 1 beca = 12 g, cf. *Geneza* 23:15.

¹⁶ *Cartea Deuteronomului* oferă mai multe detalii despre Og și regatul său. În *Deuteronom* 3:11, se menționează că patul lui Og era făcut din fier și avea mai mult de patru metri lungime și aproape doi metri lățime, indicând dimensiunea sa uriașă.

Hibrizii oni-umani reprezintă un arhetip multifățetat în folclorul japonez, reliefând teme ca puterea, ispitirea și încălcarea regulilor morale. Rolul lor ca spirite malefice capabile și doritoare să aducă haos în viața oamenilor reflectă anxietăți culturale mai largi legate de forțele întunericului și haosului.

Hibrizii oni-umani, uneori denumiți “jumătate-oni” sau “*oni-kijo*,” moștenesc trăsături din ambele ascendențe, demonică și umană. Ei pot avea caracteristici fizice de *oni*, precum coarne, colți și trăsături exagerate, dar păstrează de asemenea elemente ale strămoșilor lor umani.

Acești hibridi sunt adesea descriși ca fiind ființe puternice și înfricoșătoare, capabile atât de mare forță, cât și de inteligență vicleană. În ciuda aspectului lor monstruos, hibrizii *oni*-umani pot prezenta emoții și motivații complexe.

Două personaje reprezentative sunt:

→Shuten-doji este un rege legendar care a terorizat capitala antică Kyoto. Conform folclorului, Shuten-doji era considerat un hibrid de *oni*, născut din uniunea dintre o femeie și regele *oni*-ilor. [[Shuten](#)]

→Ibaraki-doji este o femeie *oni* adesea descrisă ca un spirit rapace care caută răzbunare pentru nedreptăți anterioare. [[Ibaraki](#)]

Acești hibridi *oni*-umani populează mitologia japoneză, întruchipând teme ca puterea, răzbunarea și lupta dintre umanitate și supranatural. Din poveștile tradiționale și teatrul *kabuki* până la *manga* și *anime* moderne, hibrizii *oni*-umani rămân simboluri durabile ale supranaturalului și fantasticului. Poveștile lor servesc drept lecții de avertizare, amintind publicului despre pericolele cedării în fața ispitei și importanța integrității morale în fața adversității.

5. Transcenderea speciilor: Hibridi parțial umani + parțial animal

Așadar, hibrizii mitologici parțial om și parțial animal au fascinat culturile de-a lungul istoriei, apărând în mituri, legende și folclor din întreaga lume. Acești hibridi întruchipează o fuziune de trăsături umane și animale, estompând granițele dintre domeniile uman și non-uman. Iată câteva exemple comune ale acestor hibridi:

→Zeul egiptean Anubis, reprezentat cu corpul unui om și capul unui șacal, servește ca ghid și protector al morților, simbolizând tranziția dintre viață și moarte.

→În mitologia greacă, Centaurul este o ființă cu partea superioară a corpului uman și partea inferioară a corpului unui cal. Centaurii sunt adesea descriși ca având forță și agilitate supranaturale, precum și o natură sălbatică și neîmblânzită. Ei sunt asociați cu Dionysos, zeul vinului și al petrecerilor, și sunt adesea descriși ca participanți la ritualurile și celebrațiile sale extatice. [[Centaur](#)]

→Minotaurul, o altă ființă din mitologia greacă, are corpul unui om și capul unui taur. Încercuit în labirintul din Creta, Minotaurul simbolizează forța brută, agresiunea primitivă și aspectele întunecate ale naturii umane. [[Minotaur](#)]

→În mitologia greacă și romană, Harpia este o ființă cu corpul unui păsăre și capul unei femei. Adesea descrise ca fiind feroce și prădătoare, harpiile simbolizează haosul, violența și forțele distrugătoare ale naturii. [[Harpia](#)]

→Apărând în diverse culturi din întreaga lume, vârcolacii sunt ființe care se pot transforma din formă umană în formă de lup (licantropie). [[Werewolf](#)]

→Sirenele și tritonii, ființe cu partea superioară a corpului uman și partea inferioară a corpului de pește, apar în folclorul și mitologia din diferite culturi din întreaga lume. Ei sunt

adesea asociați cu marea, simbolizând misterul, atracția și adâncurile necunoscute ale oceanului. [Mermaid]

Acești hibrizi parțial om și parțial animal servesc ca simboluri puternice în mitologie, reprezentând o gamă largă de teme, inclusiv relația dintre umanitate și natură, complexitatea identității umane și lupta dintre civilizație și instinctele primordiale.

5.1. Omul cu aripi: Hibrizi parțial umani + parțial păsări

Motivul omului cu aripi, o figură cu trăsături atât umane, cât și aviare, a apărut în diverse forme de-a lungul mitologiei, folclorului și artei din diferite culturi. Această ființă hibridă simbolizează adesea o fuziune între elementele terestre și cele cerești, vorbind despre libertatea, transcendența și dualitatea naturii umane.

Să explorăm motivul omului cu aripi în diferite contexte culturale, observând că unele dintre ele pot fi, de asemenea, clasificate ca SuperHibrizi datorită naturii lor divine asociate:

→Garuda este o ființă divină în mitologia hindusă, adesea reprezentată cu partea superioară a corpului uman și aripi, în timp ce partea inferioară seamănă cu un vultur sau o pasăre. Ca montură a zeului Vishnu, Garuda simbolizează puterea, forța și abilitatea de a zbura la mari înălțimi.

→Horus (mitologia egipteană), zeul cerului și al regilor, este uneori reprezentat cu capul unui șoim și corpul unui om.

→Icarus (mitologia greacă) este poate cea mai emblematică reprezentare a omului cu aripi. Împreună cu tatăl său, Daedalus, Icarus evadează din închisoare folosind aripi făcute din pene și ceară. Totuși, neascultarea sa duce la căderea sa tragică atunci când zboară prea aproape de soare, topind ceara și provocându-i prăbușirea.

→Eros/Cupidon (mitologia greco-romană): zeul grec al dragostei, și echivalentul său roman, Cupidon, sunt ocazional reprezentați cu aripi. Această reprezentare se asociază cu natura imprevizibilă și efemeră a dragostei.

→Phoenix (diverse culturi): deși nu este un om cu aripi în sens tradițional, pasărea mitică care se regenerează sau renaște ciclic este uneori reprezentată cu trăsături umane, mai ales în artă și literatură.

→Fenghuang (mitologia chineză), cunoscut și sub numele de phoenixul chinezesc, este o pasăre mitică cu un amestec de trăsături aviare și umane. Adesea considerată un simbol al armoniei și echilibrului, Fenghuang întruchipează uniunea contrariilor.

→Îngeri (diverse culturi): sunt adesea reprezentați ca ființe cu aripi și un aspect asemănător omului. În creștinism, îngerii sunt mesageri ai lui Dumnezeu, iar reprezentările artistice îi descriu frecvent cu aripi, simbolizând natura lor cerească.

→Shangó (mitologia Yoruba), zeul tunetului și al fulgerului, este uneori descris ca posedând aripi. Aripile și abilitatea sa de a se mișca rapid subliniază legătura sa cu cerul.

Motivul omului cu aripi rezonază în diverse culturi, ilustrând fascinația umanității față de ideea de a transcende limitările pământești și a aspira către tărâmurii mai înalte. Fie că reprezintă mesageri divini, eroi mitici sau creaturi simbolice, motivul omului cu aripi a captivat imaginația umană de-a lungul vremurilor.

6. Zei și bestii: Hibrizi parțial zeu + parțial animal

Conceptul ființelor care sunt parțial zei și parțial animale, fără trăsături sau reprezentări umane, este mai puțin comun în mitologie și folclor comparativ cu cele cu trăsături asemănătoare oamenilor. Cu toate acestea, există câteva exemple din diverse tradiții culturale din întreaga

lume unde asemenea ființe sunt întâlnite. Aceste creaturi adesea întruchipează o combinație unică de trăsături divine și animalice, servind ca simboluri ale puterii și transformării. Iată câteva exemple:

→Dragonul azuriu: În mitologia chineză, Dragonul azuriu este unul dintre cei patru gardieni cerești, reprezentând estul și sezonul primăverii. Dragonul azuriu este uneori reprezentat ca un SuperHibrid, un dragon cu trup de șarpe și gheare de tigru, simbolizând puterea, vitalitatea și forțele cosmice ale naturii.

→Pegas: În mitologia greacă, Pegas¹⁷ este un cal divin cu aripi, născut din sângele Gorgonei Meduza după ce aceasta a fost ucisă de eroul Perseu. Este asociat cu zeul Poseidon și servește ca montură pentru eroi precum Bellerophon.

→Fenrir: În mitologia nordică, Fenrir este un lup monstruos, descendent al zeului Loki și al uriașei Angrboða. Fenrir este descris ca o creatură înfricoșătoare și puternică, destinată să aducă sfârșitul lumii în timpul Ragnarök-ului.

→Pasărea tunetului: În mitologia nativă americană, Pasărea tunetului este o pasăre mitică și puternică, adesea reprezentată ca o pasăre de pradă mare, cu o anvergură a aripilor asemănătoare cu cea a unui vultur și pene de șoim sau bufniță. Pasărea tunetului este asociată cu furtunile, fulgerele și forțele cerului, servind ca simbol al puterii, transformării și conexiunii spirituale dintre oameni și natură.

Aceste exemple ilustrează gama diversificată de ființe care întruchipează conceptul de entități parțial divine și parțial animale, fără a avea atribute sau reprezentări umane, în mitologie și folclor, servind ca simboluri ale puterii divine, protecției sau forțelor naturale.

6.1. Dragonul azuriu: un gardian celest

Dragonul azuriu, cunoscut sub numele de Qinglong în chineză, este unul dintre cei patru gardieni celestiali în mitologia chineză, alături de Pasărea Vermilioasă, Tigru Alb și Țestoasa Neagră. Este adesea reprezentat ca un dragon cu corp de șarpe și gheare de tigru, simbolizând convergența diferitelor atribute animale, fiind astfel clasificat ca o entitate SuperHybrid. Dragonul azuriu este asociat cu elementul lemn, cu estul și cu anotimpul primăvară, reprezentând vitalitatea, creșterea și renașterea. [[Azure](#)]

Dragonul azuriu are o semnificație profundă în mitologia și societatea chineză, servind ca protector al cerurilor și simbol al puterii și autorității imperiale.¹⁸ Este strâns asociat cu Împăratul Chinei și conceptul de ‘Mandat al Cerului’, reprezentând sancțiunea divină a domniei și ordinea cosmică a universului.

Prin forma sa hibridă și atributele sale multiple, dragonul invită la contemplarea principiilor neutrosifice de ambiguitate, incertitudine și indeterminare. Ca simbol al echilibrului neutrosific, Dragonul azuriu navighează complexitatea existenței, întruchipând ritmurile ciclice ale naturii și interconectivitatea tuturor ființelor vii.

¹⁷ Pegas este adesea reprezentat ca un cal alb maiestuos cu aripi, simbolizând viteza, libertatea și regatul divin. Deși Pegas nu este el însuși o divinitate, este strâns asociat cu zeii, în special cu Zeus, regele zeilor, și cu Atena, zeița înțelepciunii și a războiului.

¹⁸ În mitologia și folclorul chinez, Dragonul azuriu este sărbătorit în diverse legende, ritualuri și festivaluri. Este adesea reprezentat ca o divinitate protectoare, ocrotind locuri sacre precum temple, palate și morminte ancestrale. În timpul Festivalului Qingming (Ziua Curățării Mormintelor), se aduc ofrande Dragonului azuriu pentru a onora strămoșii și a căuta binecuvântări pentru anul ce urmează. În artă și literatură, Dragonul azuriu este reprezentat ca un simbol al puterii, rezilienței și frumuseții cerești, inspirând uimire și respect la poporul chinez de secole întregi.

6.2. Pasărea tunetului: o entitate mitică nativ-americană

În mitologia nativă americană, inclusiv în tradițiile popoarelor Ojibwe, Lakota și Haida, Pasărea tunetului apare ca un simbol puternic și enigmatic al lumii naturale și al regiunilor spirituale. Reprezentând furtuni, fulgere și forțele cerului, această ființă mitică întruchipează interacțiunea dinamică între forțele pământești și cele cerești.

Adesea, Pasărea tunetului este descrisă ca o mare pasăre de pradă, asemănătoare cu un vultur sau un șoim, cu aripi ce se întind pe cer și pene care scânteiază cu fulgere. Pasărea tunetului este asociată cu furtunile, fulgerele și ploile vitale care hrănesc pământul. Prezența sa puternică simbolizează forțele imprevizibile ale naturii. [[Thunderbird](#)]

Este o ființă binevoitoare și impresionantă, aducând binecuvântări de ploaie și prosperitate. În tradițiile Ojibwe și ale altor triburi, se crede că Pasărea tunetului locuiește în munți înalți și stânci, de unde veghează asupra pământului și trimite fulgere și tunete pentru a curăța și purifica pământurile. Dansurile și cântecele ceremoniale sunt performate pentru a onora Pasărea tunetului și a invoca protecția și îndrumarea sa.¹⁹

Astfel, Pasărea tunetului întruchipează misterele lumii naturale și ale spiritului în mitologia nativă americană. Ca simbol al puterii divine și al forțelor naturale, Pasărea tunetului constituie un *memento* atemporal al interconectivității lumilor și al ritmurilor ciclice ale naturii.

6.3. Aripile ambiguității: Pegas

În vasta întindere a mitologiei grecești, Pegas apare ca un simbol al libertății nemărginite, tranzitând domeniul pământesc cu aripile sale maiestuoase și grația divină. Potrivit legendei, Pegas a apărut din sângele Gorgonei Meduza, născut din uniunea dintre pământ și mare. Cu blana sa albă imaculată și aripile de lumină pură, Pegas întruchipează idealul frumuseții și grației divine. Este adesea descris ca un simbol al inspirației, purtând fulgerele lui Zeus sau muzele de pe Muntele Helicon în călătoriile sale cerești.²⁰ [[Pegas](#)]

Pegas, de obicei reprezentat ca un cal înaripat magnific, relevă misterele frumuseții divine și transcendenței.

7. Entități mitologice MultiAliste:

SuperHibrizi parțial zeu, parțial om, parțial animal

Aceste creaturi hibride întruchipează o combinație complexă de atribute divine, umane și animalice, servind — în opinia mitologilor — ca simboluri ale transformării, puterii și interconexiunii între diferite domenii ale existenței. Iată câteva exemple din diferite mitologii:

→ În mitologia egipteană, Thoth este adesea reprezentat ca o divinitate cu corpul uman și capul de ibis sau babuin. Ca zeu al înțelepciunii, scrisului și magiei, Thoth întruchipează intelectul divin și puterea creativă a zeilor, având totodată trăsături umane, precum inteligența

¹⁹ Pasărea tunetului deține o semnificație profundă în mitologia și spiritualitatea nativă americană, servind ca un gardian al lumii naturale și mesager al zeilor. Este strâns asociat cu ritualuri, ceremonii și tradiții legate de ploaie, agricultură și vânătoare. Pasărea tunetului este venerată ca protector al tribului și simbol al forței, rezilienței și renașterii spirituale. Prezența sa în arta, dansul și tradițiile orale ale nativilor americani reflectă reverența și admirația de lungă durată inspirată de această ființă mitică.

²⁰ Pegas are o semnificație culturală și simbolică profundă în mitologia greacă și în societate, fiind un simbol al inspirației divine, creativității și transcendenței. Este strâns asociat cu muzele de pe Muntele Helicon, care se spune că l-au adăpat cu apele Fântâniei Pieria. Pegas este de asemenea legat de eroul Bellerofon, pe care l-a ajutat în misiunea sa de a înfrunța monstruoasa Himeră. Prin aventurile sale mitice și realizările legendare, Pegas continuă să inspire artiști, poeți și visători să atingă stelele și să urmărească cele mai înalte aspirații ale lor.

și compasiunea. Forma sa hibridă simbolizează sinteza cunoașterii divine și înțelegerii umane, servind ca ghid și mediator între zei și oameni. [Thoth]

→În mitologia hindusă, Hanuman este o divinitate cu corpul uman, dar cu fața de maimuță și inteligența și puterile unui zeu. Este venerat ca tovarăș devotat al lui Rama și simbol al forței, curajului și devoțiunii. Natura hibridă a lui Hanuman reflectă descendența sa divină ca fiu al zeului vântului Vayu și al unei nimfe cerești, precum și apropierea sa de lumea naturală și regnul animal.²¹ [Hanuman]

→În folclorul japonez, Tengu sunt ființe asemănătoare cu niște vulturi, având o formă umanoidă, dar păstrând aripi, capete sau ciocuri aviare și fiind înzestrate cu inteligența și puterile unui zeu. Tengu sunt asociați cu munții și pădurile, unde servesc ca gardieni și păcălici, testând virtuțile călătorilor și călugărilor. [Tengu]

Aceste cazuri evidențiază gama diversificată de ființe care întruchipează conceptul de entitate parțial zeu, parțial om și parțial animal în mitologie și folclor, fiind astfel asociate cu trăsături multialiste [MultiAlist]. Într-un context neutrosific, astfel de ființe reprezintă ambiguitatea și natura paradoxală a existenței, existând într-o stare de ‘ambele’, mai degrabă decât de ‘niciunul’.

7.1. Sfinxul: gardianul egiptean

În nisipurile nemuritoare ale mitologiei și istoriei egiptene, Sfinxul rămâne un testament al amestecului enigmatic de trăsături umane și animale, fiind dotat cu puteri divine. Săpat în stânca vie, această creatură iconică întruchipează un simbolism profund, servind ca gardian al cunoașterii, misterului și echilibrului cosmic.

Sfinxul își găsește originile în conceptul egiptean antic de ‘shesep ankh’ (image vie). Este de obicei reprezentat ca un leu culcat cu un cap uman, asemănându-se cu un faraon. Această formă hibridă simbolizează unirea regalității divine (reprezentată de leu) cu inteligența și înțelepciunea umană (încarnate de capul uman). Sfinxul servește ca gardian al spațiilor sacre, cum ar fi intrările templelor sau aleile care duc către mormintele regale, precum și ca protector al ordinii cosmice și al ciclului vieții și morții.²² [Sphinx]

7.2. Intersecția dintre zei, oameni și animale în mitologia indică

Conceptul de hibride multialiste — ființe care sunt parțial zeu, parțial om și parțial animal — este bogat reprezentat în diverse povești și legende din mitologia indică. Aceste entități hibride întruchipează complexitatea interacțiunii dintre domeniile divin, uman și animal, oferind astfel un alt context neutrosific.

Un exemplu proeminent de astfel de hibrid este Hanuman, zeul cu fața de maimuță cunoscut pentru devotamentul său neclintit față de Rama. Hanuman este venerat ca epitomul loialității, forței și curajului, având atribute divine, dar și trăsături animalice. Aspectul său fizic, cu un corp uman adornat cu fața și coada de maimuță, reflectă natura sa multialistă ca ființă divină și creatură mixtă a lumii naturale.

²¹ Hanuman este reprezentat cu cinci fețe, simbolizând puterea sa divină. Într-un episod în care îl ajută pe Rama (salvându-l pe Rama de demonul Ahiravana, fratele lui Ravana), Hanuman a trebuit să stingă cinci lămpi simultan pentru a-l înfrunța pe Ahiravana. Pentru a îndeplini această sarcină, Hanuman a manifestat cinci capete, fiecare orientat spre o direcție diferită, unde se aflau lămpile.

²² Sfinxul este strâns asociat cu zeul Atum-Ra, zeul soarelui și divinitatea creatoare. Un exemplu faimos este Marele Sfinx de la Giza, care se află în fața Piramidei lui Khafre și se crede că îl întruchipează chiar pe faraon, servind drept protector și ghid etern în viața de apoi. Alt exemplu este Sfinxul lui Amenemhat al II-lea, care păzește intrarea în templul zeului Amun-Ra de la Tanis.

Un alt hibrid multialist este Narasimha, încarnarea jumătate om, jumătate leu a lui Vishnu. Conform mitologiei indice, Narasimha a apărut pentru a-l proteja pe devotatul Prahlada de tatăl său tiranic, regele demon Hiranyakashipu. Cu corpul unui om și capul și ghearele unui leu, Narasimha e fioros și întruhidează puterea regnului animal, combinată cu inteligența și compasiunea umanității. [Narasimha]

Într-un context neutrosific, aceste hibride multialiste contestă noțiunile convenționale de identitate și clasificare, existând la intersecția dintre multiple domenii ale existenței. Ele reflectă natura paradoxală a realității, fiind simultan divine, umane și animale, depășind distincțiile binare și îmbrățișând posibilitățile multialiste ale universului.

7.3. *Centzon Totochtin: zeii-iepuri azteci*

În mitologia aztecă, Centzon Totochtin se prezintă ca figuri enigmatice, întruchipând interacțiunea complexă dintre domeniile divin, uman și animal. Tradus ca “Patru sute de iepuri” în Nahuatl, limba aztecilor, acești zeii-iepuri reprezintă fertilitatea, abundența și celebrarea vieții.²³ Centzon Totochtin își au originea în uniunea zeiței Mayahuel, divinitatea plantelor de *maguey*, și zeului Patecatl, divinitatea *pulque*-ului.

Cei 400 de zei sunt adesea reprezentați ca figuri umanoide cu trăsături de iepure, cum ar fi urechi lungi, mustați și, uneori, o coadă pufoasă. [Centzon]

Un exemplu notabil este zeul-iepure Ometochtli, care prezidează peste beție și veselie, întruchipând spiritul festiv al culturii aztece.²⁴ Un alt exemplu este Tepoztecatl, zeul-iepure al *pulque*-ului, care supraveghează fermentarea și consumul băuturii sacre.

8. Observații și întrebări deschise

8.1. ‘Fiare’ Hibride și SuperHibride:

Hibrizi parțial animal₁ + parțial animal₂ (+ ... + parțial animal_n)

‘Fiarele’ Hibride și SuperHibride sunt creaturi fantastice, compuse dintr-o combinație de trăsături de la diferite animale, abundând în folclorul și mitologia diverselor culturi. Iată câteva exemple de astfel de fiare:

→Anzû (mitologia sumeriană) este o pasăre divină a furtunii, adesea înfățișată ca un vultur cu cap de leu. Este considerată un simbol al haosului.

→Ammit (mitologia egipteană), cunoscută ca “devoratorul de morți”, este o creatură cu cap de crocodil, membrele anterioare ale unui leu și membrele posterioare ale unui hipopotam. Devorează inimile celor nedemni în timpul judecății morților.

→Himera (mitologia greacă) este un monstru SuperHibrid cu trup de leu, cap de capră și coadă de șarpe, care suflă foc.

²³ În cultura aztecă, numărul 400 deținea o semnificație simbolică importantă, în special în relație cu timpul și sistemele calendaristice. Aztecii foloseau un sistem complex de calendar compus din mai multe cicluri interconectate, unul dintre ele fiind “xiuhpohualli”, sau calendarul agricol, care era format din 18 luni a câte 20 de zile fiecare, plus 5 “zile ghinioniste” suplimentare la final. Numărul 400 este relevant deoarece corespunde lungimii unui ciclu “xiuhpohualli”, care este compus din 20 de “veintenas” (cicluri de 20 de zile), fiecare durând 20 de zile. 20 de veintenas înmulțite cu 20 de zile = 400 de zile. După finalizarea unui ciclu de 400 de zile, calendarul se relua, începând un nou ciclu. Această natură ciclică a timpului, reprezentată de numărul 400, era semnificativă în cosmologia și ritualurile aztece, deoarece reflecta traiectul continuu al vieții, morții și renașterii observat în lumea naturală. În plus, numărul 400 era asociat cu concepte precum completarea, reînnoirea și natura ciclică a existenței în sistemele de credință aztece.

²⁴ Ei participă la sărbători festive, cum ar fi festivalul Huey Tozotli, unde se aduc ofrande de mâncare, băutură și flori în onoarea lor. Moștenirea Centzon Totochtin continuă să rezoneze în cultura mexicană de astăzi, unde iepurii sunt venerați ca simboluri ale fertilității, abundenței și reînnoirii vieții.

→Grifonul (diverse mitologii) este o creatură legendară cu trup de leu și cap de vultur, adesea asociată cu protecția comorilor.

→Hipogriful (mitologii europene) este o creatură legendară cu partea din față a unui vultur și partea din spate a unui cal.

→Qilin (mitologia chineză) este o creatură mitică cu trup de cerb, coadă de bou, copite de cal și uneori trăsături asemănătoare unui dragon sau unui leu.

→Baku (mitologia japoneză) este o creatură supranaturală, parte elefant, parte leu și parte tigru. Devorează coșmarurile.

→Nue (folclorul japonez) este o creatură asemănătoare himerelor, cu cap de maimuță, corp de tanuki (câine-raton), membre de tigru și o coadă de șarpe. Prevestește răul.

→Camahueto (mitologia Mapuche, America de Sud) este o creatură cu trup de vițel și un corn în formă de spirală. Este considerată o ființă puternică și sacră.

→Jackalope (folclorul modern nord-american) este o creatură fantezistă cu trup de iepure și coarne asemănătoare celor de antilopă sau cerb. Este un produs al unor relatări exagerate.

Aceste creaturi încorporează adesea o îmbinare a diferitelor specii și servesc frecvent ca simboluri, metafore sau explicații pentru fenomene naturale, întruchipând credințele și valorile culturale.

8.2. Hibrizi și SuperHibrizi în artă și ficțiune

Fascinația pentru hibrizi și superhibridi a pătruns în diverse forme de artă și ficțiune, captând interes în toate culturile și genurile. De la picturi clasice la literatură contemporană, aceste ființe fantastice au cucerit imaginația creatorilor și publicului deopotrivă, depășind limitele timpului și ale spațiului.

În domeniul artelor vizuale, reprezentările de hibrizi și superhibridi au împodobit pânzele de secole, servind adesea ca simboluri ale extraordinarului și ale ‘lumii de dincolo’. Artiștii din toate timpurile au fost atrași de conceptul de a combina elemente disparate din lumea naturală pentru a genera creaturi care sfidează clasificările convenționale. Fie că este vorba de centaurii din mitologia greacă, de sfinșii din Egiptul Antic sau de cyborgii futuristici din *science fiction*, artiștii au explorat limitele imaginației prin portretizări ale unor astfel de ‘ființe’ hibride.

În mod similar, în lumea literaturii și ficțiunii, ‘ființele’ hibride și superhibride au apărut ca subiecte populare, îmbogățind narațiunile cu personaje complexe și lumi fantastice. De la mituri și legende antice la romane și benzi desenate moderne, aceste ființe populează povești care explorează teme precum identitatea, transformarea și interacțiunea dintre umanitate și necunoscut. Fie că sunt portretizați ca eroi sau răufăcători, hibrizii și superhibrizii îi provoacă pe cititori să pună sub semnul întrebării natura existenței și limitele imaginației.

De exemplu, Pegas, calul înaripat magnific din mitologia greacă, ocupă un loc proeminent în imaginația colectivă, celebrat în numeroase legende, povestiri și reprezentări artistice de-a lungul istoriei, de la picturile pe vasele antice până la literatura modernă. Aceste reprezentări artistice îl portretizează adesea în zbor, cu aripile sale puternice întinse în timp ce străbate cerurile, cum ar fi mozaicul lui Pegas descoperit în Paphos, Cipru. În acest mozaic, Pegas este reprezentat cu detalii uimitoare și elegantă, purtând muze pe spatele său în timp ce se ridică spre cer. Pe lângă arta vizuală, Pegas a lăsat o amprentă de neșters în literatură, inspirând unii dintre cei mai mari poeți și scriitori ai antichității. În operele epice ale lui Homer, Hesiod și Pindar, Pegas este celebrat pentru frumusețea sa mitică, grația și descendența divină.

În literatură, conceptul de homuncul a fost reimaginat și adaptat în diverse moduri. A apărut în opere de ficțiune, cum ar fi “Frankenstein” de Mary Shelley, unde savantul Victor Frankenstein creează o creatură umanoidă prin experimente științifice. În mod similar, în “Faust” de Johann Wolfgang von Goethe, personajul Faust produce un homuncu

l prin mijloace magice. În literatura modernă, film și cultura populară, cambionii continuă să captiveze audiențele cu atracția lor enigmatică și motivațiile lor complexe. De la “The Witching Hour” de Anne Rice până la seria TV “Supernatural”, creată de Eric Kripke, cambionii au fost reimaginați și reinvențați, fiecare iterație oferind noi perspective asupra originilor lor mitologice și semnificației culturale.

Tuatha Dé Danann și Fomoire au lăsat un impact durabil asupra culturii și folclorului irlandez. Poveștile și legendele lor continuă să fie celebrate în literatură, artă și cultura populară. Multe repere și caracteristici geografice din Irlanda sunt asociate cu aceste ființe mitice, contribuind la peisajul cultural al țării. Romanul “A Portrait of the Artist as a Young Man” de James Joyce include referințe la aceste entități. De asemenea, romanul “An Only Child” de Frank O’Connor conține astfel de elemente de folclor și mitologie celtică, la fel ca și în “American Gods” de Neil Gaiman. Filmul animat “The Secret of Kells”, regizat de Tomm Moore și Nora Twomey, se inspiră din aceleași aspecte mitologice. Personajul Hellboy’ din seria de benzi desenate “Hellboy” de Mike Mignola întâlnește creaturi inspirate din mitologia celtică. Și așa mai departe.

În era digitală de astăzi, popularitatea hibrizilor și superhibrizilor nu dă semne de estompere. Ele continuă să inspire artiști, scriitori, regizori și creatori din diverse medii, alimentând o renaștere creativă care sparge barierele narațiunii și expresiei artistice.

Cu siguranță, scriitorii și artiștii contemporani posedă potențialul creativ de a crea o gamă diversificată de ‘Hibrizi’ și ‘SuperHibrizi’, utilizând instrumentele moderne, cum ar fi inteligenta artificială generativă, pentru a extinde limitele imaginației.

O posibilitate intrigantă constă în crearea de ființe noi care îmbină elemente din domenii disparate, cum ar fi SuperHibridul Zeu-Om-Demon. Această entitate ar putea întruchipa o fuziune de atribute divine, umane și demonice, oferind un personaj complex și multifacțat, apt de agreat atât în narațiuni ficționale, cât și în artă vizuală.

Mai mult, artiștii și scriitorii pot utiliza grade variabile de compoziție pentru a construi aceste entități imaginative, permițând o abordare nuanțată a creației lor. De exemplu, cineva ar putea specifica proporțiile fiecărei componente constitutive, delimitând compoziția exactă a ființei hibride. Această abordare ar introduce un nivel de granularitate și specificitate, permițând creatorilor să adapteze caracteristicile creațiilor lor conform viziunii artistice.

De exemplu, un hibrid ipotetic ar putea fi descris ca fiind 30% Semizeu, 47% Demon, 3% Cambion, 15% Animal și 5% Uman. Fiecare procentaj reprezintă un aspect distinct al naturii hibridului, contribuind la identitatea sa generală și la semnificația sa narativă. Prin această abordare detaliată, creatorii pot îmbogăți creațiile lor cu profunzime și complexitate, invitând publicul să contempleze interacțiunea dintre diferitele forțe și identități din cadrul acestor ființe fantastice.

În esență, posibilitățile creative oferite de instrumentele și tehnicile contemporane permit artiștilor și scriitorilor să exploreze noi frontiere în domeniul mitologiei și fanteziei. Prin valorificarea puterii imaginației și inovației, ei pot insufla viață unui ansamblu divers de personaje. Prin experimentarea cu noile instrumente de inteligență artificială, Hibrizii și SuperHibrizii pot continua să evolueze.

8.3. ‘Teratologia mitologică’: întrebări deschise

Teratologia²⁵ a parcurs un drum fascinant în istorie, evoluând de la un discurs despre minuni și prevestiri la un domeniu științific ce explorează malformațiile congenitale și cauzele lor. Acest domeniu interdisciplinar intersectează biologia dezvoltării, embriologia și genetica, examinând anomalii în dezvoltarea fiziologică. În contextul modern, teratologia cuprinde examinarea medicală a teratogenezei, malformațiilor congenitale și a indivizilor cu malformații semnificative. Principiile teratogenezei oferă un cadru fundamental pentru înțelegerea efectelor agenților de mediu asupra organismelor în dezvoltare. Aceste principii iau în considerare factori precum genotipul, momentul expunerii și interacțiunile cu mediul, ghidând cercetările asupra agenților teratogeni.

Cu toate acestea, rădăcinile teratologiei se întind adânc în antichitate, unde figuri precum Flegon din Tralles, un paradoxograf proeminent din secolele I-II e.n., autorul cărții “Peri thaumasion” (“Cartea Minunilor”), au documentat minuțios relatări extraordinare [Hatzopoulos]. Relatările lui Flegon, împreună cu cele ale lui Pliniu cel Bătrân și ale altor savanți antici, oferă o privire asupra unei lumi în care anomalii erau observate cu un amestec de uimire și curiozitate intelectuală. Imersiunea în narațiunile lui Flegon oferă o călătorie într-un tărâm unde anomalii nu sunt doar observate, ci și detaliate, cuprinzând relatări despre hermafrodiți, indivizi care trec prin transformări de sex și cazuri de nașteri neobișnuite [Nutton]. Relatările călătorilor documentate în “Istoria Naturală” a lui Pliniu cel Bătrân detaliază existența unor ființe fantastice în ținuturi îndepărtate, cum ar fi indivizi cu cap de câine, asemănători cu babuinii, persoane cu un singur picior (*sciapodes*) sau ființe cu fețe încorporate în piept (‘acefali’).

Narațiunile antice descriau adesea indivizi cu anomalii anatomice, cum ar fi hermafrodiții sau oameni fără gură sau nas. Aceste relatări, împreună cu tapiseria monștrilor mitici găsiți în folclorul global, inclusiv giganți, ciclopi, centauri și alții, ridică întrebări fascinante despre relația dintre anomalii medicale și creaturile mitice.

Ar putea fi posibil ca relatările antice despre minuni și hibrizi să fi apărut ca reflecții ale anomaliilor medicale? Ar putea teratologia modernă să ofere perspective asupra apariției și perpetuării monștrilor mitici? O subdisciplină pe care am numi-o teratologie mitologică apare ca o posibilă cale de explorare a acestei intersecții dintre mit și realitate, construind un pod între tradiția veche și știința modernă.

Utilizarea inteligenței artificiale generative pentru a compara cunoștințele actuale despre malformații cu hibrizii și superhibrizii mitici deschide noi căi de cercetare și explorare. Prin investigarea acestui studiu mixt, cercetătorii ar putea descoperi perspective asupra originilor creaturilor mitice și ar putea obține o înțelegere mai profundă a relației complexe dintre mit și realitate.

8.4. Moștenirea genetică: atribuirea paternității divine

Investigarea liniei ereditare a ființelor hibride de-a lungul diferitelor perioade istorice și contexte culturale ne deplasează pe un teren nisipos, dar intrigant, care ridică unele întrebări îndrăznețe, care contestă noțiunile convenționale.

Așa cum am subliniat anterior, paternitatea divină, în mitologia greacă, este o temă recurentă, exemplificată de numeroasele cazuri în care zeii au conceput semizeii cu femei

²⁵ Cuvântul “teratologie” își are originea în cuvântul grec τέρας (*teras*), care înseamnă “semn trimis de zei, prevestire, minune, monstru”.

muritoare. Zeus, regele zeilor, este renumit pentru escapadele sale amoroase cu muritoarele, ceea ce a dus la nașterea unor eroi precum Hercule, Perseu sau Elena din Troia.

Acești semizeii moștenesc trăsături și abilități de la tații lor divini, creând un amestec neutrosolic de caracteristici umane și divine. Mitologia greacă este doar un exemplu dintre numeroasele culturi unde concepția cu intervenția zeilor creează ființe hibride, combinând atributele divine și umane.

Putem aborda aceste concepții supranaturale din perspectiva modernă a eredității? În ce măsură poate fi studiat acest fenomen prin prisma teratologiei moderne, care explorează moștenirea și dezvoltarea trăsăturilor? Întrebările de acest tip deschid discuții ample despre relația dintre ‘divin’, ‘uman’ și ‘monstruos’, oferind teren fertil pentru investigații viitoare, atât în domeniul mitologiei, dar și al altor discipline.

În mitologia romană, zeul Marte este considerat tatăl divin al lui Romulus și Remus, legendarii fondatori ai Romei.²⁶ Această paternitate divină adaugă o dimensiune sacră originii civilizației romane, subliniind călăuzirea și protecția divină oferite orașului prin intermediul figurilor sale fondatoare.

În hinduism, conceptul de paternitate divină este întruchipat în povești din scripturile antice. De exemplu, Rama, o zeitate venerată, este considerat fiul regelui Dasharatha și rezultatul unei intervenții divine. Krishna, o altă divinitate semnificativă în hinduism, este născut din părinți muritori, dar cu un scop divin, subliniind implicarea directă a divinității în afacerile umane.

Mitologia egipteană antică prezintă, de asemenea, conceptul de paternitate divină, cu povești despre faraoni considerați descendenți divini ai zeilor. Faraonii erau considerați urmași ai unor zeități precum Ra sau Osiris, ceea ce sublinia dreptul lor divin de a domni și conexiunea dintre tărâmurile pământești și divine.

Conceptul de paternitate divină nu se limitează la mitologiile clasice; își găsește expresia și în credințele indigene și religiile moderne. În culturile amerindiene, de exemplu, există povești despre zei sau spirite care devin tații unor eroi sau figuri importante.

Creștinismul, cu povestea sa fundamentală despre Fecioara Maria, care îl concepe pe Iisus prin Duhul Sfânt, întruchipează o formă unică de paternitate divină. Iisus este considerat Fiul lui Dumnezeu, iar această paternitate divină are o semnificație teologică profundă în doctrina creștină.

În fiecare context cultural, conceptul de paternitate divină servește scopuri variate. Poate explica calitățile extraordinare sau destinele unor indivizi, poate întări conexiunea divină dintre zei și oameni sau poate legitima domnia anumitor linii de sânge. Deși specificul variază, tema generală rămâne o explorare fascinantă a intersecției dintre ființele ‘non-naturale’ și ‘naturale’, modelând narațiunile culturale, credințele religioase și structurile sociale din diverse civilizații.

Pe de altă parte, în piesa “Eumenidele” de Eschil, zeul Apollo susține că partea paternă în ereditate este 100%, reflectând o credință antică în dominația paternă. Aeschines povestește despre amficionii care au blestemat făptuitorii sacrilegiului dorindu-le nașterea unor copii care nu semănau cu părinții lor, ci cu monștri.

²⁶ Așa cum este menționat în “Istoria” lui Titus Livius, Rhea Silvia (Ilia) a susținut că Marte era tatăl gemenilor ei. Atribuirea paternității divine nu era ceva nou. Alcmena, mama lui Hercule, a atribuit paternitatea fiului său lui Zeus. Conform mitului, Zeus s-a deghizat în soțul lui Alcmena, Amphitryon, ceea ce a dus la nașterea eroului semizeu. Danaë, mama lui Perseu, a susținut că Zeus a lăsat-o însărcinată sub forma unei ploii de aur. Semele, mama lui Dionysos, a insistat că Zeus era tatăl copilului ei. Zeul și-a dezvoltat adevărata formă în fața ei, dar radianța divină a fost prea puternică pentru Semele, ducând la moartea acesteia. Și așa mai departe.

În sud-vestul Indiei, în statul Kerala, comunitățile matriliare coexistă și în prezent cu sistemul patriliar predominant. Descendența și moștenirea sunt urmate pe linie feminină, provocând noțiunea unei înțelegeri standardizate a eredității în același context cultural și național. Poporul Mosuo, un grup etnic mic din China, practică, de asemenea, o formă de societate matriliară în care descendența și proprietatea familiei sunt transmise pe linie feminină. Absența căsătoriilor formale adaugă o altă dimensiune variației lor culturale, provocând noțiunea unei înțelegeri standardizate a eredității, prevalentă în vremurile antice.

În “Tristram Shandy” de Laurence Sterne, teoria homunculului este ironizată, subliniindu-se lipsa cunoașterii empirice și natura speculativă a teoriilor privind transmiterea trăsăturilor de la părinți la urmași. Evoluția cunoștințelor științifice, inclusiv descoperirea cromozomilor, meiozei și fertilizării, a transformat semnificativ înțelegerea noastră asupra eredității.

Progresele în genomică au relevat că oamenii moderni poartă un procentaj (neutrosolic) din ADN-ul lor moștenit de la Neanderthalieni, sugerând încrucișarea între cele două specii. Această moștenire genetică este încorporată în ADN-ul oamenilor contemporani, oferind o legătură tangibilă cu o ascendență comună care se extinde dincolo de linia Homo sapiens.

Ne întrebăm dacă acest amestec genetic a lăsat urme în memoria colectivă. O explorare a interacțiunii complexe între elementele neutrosolice din regnul mitologic — de exemplu, hibridizarea între ființe ‘non-naturale’ și ‘naturale’, cum ar fi ‘semizeii’ sau ‘cambionii’ — ar putea împărtăși elemente tematice reflectând narațiunea încrucișării genetice. Aceste ființe hibride adesea se confruntă cu identități complexe, navigând între lumi diferite, și posedă abilități extraordinare care le diferențiază de oamenii obișnuiți. *Dar dacă narațiunile paralele ale ființelor hibride, cu trăsături evident neutrosolice, născute din uniuni ‘non-naturale’ – ‘naturale’, au servit drept ecouri culturale ale ascendenței noastre complexe, ca o metaforă culturală pentru amestecul speciilor umane? S-ar putea ca încrucișarea Neanderthal-Sapiens, precum și alte încrucișări similare, confirmate de dovezi genetice, să fie perpetuate în folclor, găsind poate o reflectare captivantă în zonele mitologice ale ființelor hibride și identităților? Este posibil ca unele paralele între descoperirile științifice și narațiunile mitologice să sublinieze fascinația umană durabilă față de misterele originilor noastre și modalitățile imaginative prin care țesem povești pentru a înțelege moștenirea noastră genetică?*

Concluzii

Culturi diferite percep formele mitologice hibride și superhibride în moduri variate. De la Centaurii greci la Gandharvii hinduși, fiecare tradiție mitologică contribuie cu perspective unice asupra îmbinării atributelor umane și non-umane. Simbolismul asociat cu hibridii umani capătă profunzime atunci când este analizat printr-o lentilă neutrosolică. Fie că sunt priviți ca simboluri ale haosului și monstruoșității sau ca reprezentări ale armoniei între diferite tărâmurii, elementele contradictorii ale acestor ființe oferă un material bogat pentru interpretarea neutrosolică. Căutarea identității este complexă, întrucât aceste ființe își petrec “existența” la marginile vagi ale umanității. Aceste entități hibride și superhibride sunt vehicule interesante pentru contemplare filozofică și explorare culturală în cadrul neutrosofiei.

Referințe bibliografice

[Campbell] Campbell, J. (1949). The Hero with a Thousand Faces. New World Library.

[Jung] Jung, C. G. (1959). The Archetypes and The Collective Unconscious. Princeton University Press.

- [Cohen] Cohen, J. J. (1996). Monster Culture (Seven Theses). In "Monster Theory: Reading Culture" (pp. 3- 25). University of Minnesota Press.
- [Kristeva] Kristeva, J. (1982). Powers of Horror: An Essay on Abjection. Columbia University Press.
- [Gilgames] Rose, J. "Near Eastern and Old Iranian myths." *Oxford Classical Dictionary*, 26 Mar. 2019. <https://oxfordre.com/classics/view/10.1093/acrefore/9780199381135.001.0001/acrefore-9780199381135-e-8150>. Accesat 1 februarie 2024.
- [Lamassu] Munez, Everett. "Iamassu". *Encyclopedia Britannica*, 30 Sep. 2022, <https://www.britannica.com/topic/lamassu>. Accesat 1 martie 2024.
- [Bhima] Doniger, Wendy. "Mahabharata". *Encyclopedia Britannica*, 5 Feb. 2024, <https://www.britannica.com/topic/Mahabharata>. Accesat 1 martie 2024.
- [Achilles] Britannica, The Editors of Encyclopaedia. "Achilles". *Encyclopedia Britannica*, 16 Nov. 2023, <https://www.britannica.com/topic/Achilles-Greek-mythology>. Accesat 23 ianuarie 2024.
- [Burāq] Britannica, The Editors of Encyclopaedia. "Burāq". *Encyclopedia Britannica*, 8 Jul. 2015, <https://www.britannica.com/topic/Buraq>. Accesat 02 martie 2024.
- [Banshee] Monaghan, Patricia. *The Encyclopedia of Celtic Mythology and Folklore*. Checkmark Books, 2004, s.v.
- [Huli] Teiser, Stephen F. *The Ghost Festival in Medieval China*. Princeton University Press, 1988.
- [Freyr] Britannica, The Editors of Encyclopaedia. "Freyr". *Encyclopedia Britannica*, 19 Dec. 2023, <https://www.britannica.com/topic/Freyr>. Accesat 13 februarie 2024.
- [Abraxas] Britannica, The Editors of Encyclopaedia. "abraxas". *Encyclopedia Britannica*, 03 Aug. 2023, <https://www.britannica.com/topic/abraxas-sequence-of-Greek-letters>. Accesat 1 martie 2024.
- [Homunculi] Campbell, Mary Baine. "Artificial Men: Alchemy, Transubstantiation, and the Homunculi." *Republics of Letters: A Journal for the Study of Knowledge, Politics, and the Arts* 1, no. 2 (April 30, 2010). <http://rofl.stanford.edu/node/61>. Accesat 1 martie 2024.
- [Lugt] Van Der Lugt, Maaik. 'Abominable Mixtures': The 'Liber Vaccae' In "The Medieval West, Or The Dangers And Attractions Of Natural Magic." *Traditio*, vol. 64, 2009, pp. 229–77. JSTOR, <http://www.jstor.org/stable/27832095>. Accesat 13 februarie 2024.
- [Chelariu] Chelariu, Ana R. *Romanian Folklore and its Archaic Heritage: A cultural and Linguistic Comparative Study*. Palgrave Macmillan Cham, 2023. <https://doi.org/10.1007/978-3-031-04051-1>
- [Vishnu] Doniger, Wendy. "Vishnu". *Encyclopedia Britannica*, 14 Feb. 2024, <https://www.britannica.com/topic/Vishnu>. Accesat 3 martie 2024.
- [Krishna] Britannica, The Editors of Encyclopaedia. "Krishna". *Encyclopedia Britannica*, 01 Mar. 2024, <https://www.britannica.com/topic/Krishna-Hindu-deity>. Accesat 2 martie 2024.
- [Hercules] Britannica, The Editors of Encyclopaedia. "Heraclēs". *Encyclopedia Britannica*, 03 Jan. 2024, <https://www.britannica.com/topic/Heraclēs>. Accesat 2 februarie 2024.
- [Dagda] Cartwright, Mark. "The Dagda." *World History Encyclopedia*, 05 Feb 2021, https://www.worldhistory.org/The_Dagda. Accesat 2 martie 2024.
- [Deva] Britannica, The Editors of Encyclopaedia. "deva". *Encyclopedia Britannica*, 9 Mar. 2015, <https://www.britannica.com/topic/deva-religious-being>. Accesat 3 martie 2024.
- [Kerenyi] Kerenyi, Karl. *The Heroes of the Greeks*. Thames & Hudson, 1997.
- [Tuatha] Britannica, The Editors of Encyclopaedia. "Tuatha Dé Danann". *Encyclopedia Britannica*, 31 Oct. 2023, <https://www.britannica.com/topic/Tuatha-De-Danann>. Accesat 12 februarie 2024.
- [Fomoir] Britannica, The Editors of Encyclopaedia. "Fomoir". *Encyclopedia Britannica*, 20 Feb. 2022, <https://www.britannica.com/topic/Fomoir>. Accesat 12 februarie 2024.
- [Cambion] Guiley, Rosemary Ellen. *The Encyclopedia of Demons and Demonology*. Checkmark Books, 2009, s.v.
- [Barker] Barker, Margaret. The Angelic Origins of the Nephilim in 1 Enoch. *Dead Sea Discoveries*, 7(2), 2000, pp. 154-173.
- [Nephilim] Petruzzello, Melissa. "Nephilim". *Encyclopedia Britannica*, 08 Oct. 2023, <https://www.britannica.com/topic/Nephilim>. Accesat 1 martie 2024.
- [Shuten] "Shuten-doji: King of the Oni." *Yokai.com*, <https://yokai.com/shutendouji>. Accesat 12 februarie 2024.
- [Ibaraki] "Ibaraki-doji." *Yokai.com*, <https://yokai.com/ibarakidouji>. Accesat 12 februarie 2024
- [Centaur] Britannica, The Editors of Encyclopaedia. "Centaur". *Encyclopedia Britannica*, 11 Jan. 2024, <https://www.britannica.com/topic/Centaur-Greek-mythology>. Accesat 1 martie 2024.
- [Minotaur] Britannica, The Editors of Encyclopaedia. "Minotaur". *Encyclopedia Britannica*, 15 Aug. 2023, <https://www.britannica.com/topic/Minotaur>. Accesat 13 februarie 2024.

- [Harpia] Britannica, The Editors of Encyclopaedia. "Harpy". *Encyclopedia Britannica*, 20 Dec. 2023, <https://www.britannica.com/topic/Harpy>. Accesat 3 martie 2024.
- [Werewolf] Britannica, The Editors of Encyclopaedia. "werewolf". *Encyclopedia Britannica*, 22 Sep. 2022, <https://www.britannica.com/art/werewolf>. Accesat 22 februarie 2024.
- [Mermaid] Britannica, The Editors of Encyclopaedia. "mermaid". *Encyclopedia Britannica*, 7 Nov. 2023, <https://www.britannica.com/topic/mermaid>. Accesat 2 martie 2024.
- [Azure] Yang, Lihui, et al. *Handbook of Chinese Mythology*. Oxford University Press, 2005.
- [Thunderbird] Britannica, The Editors of Encyclopaedia. "thunderbird". *Encyclopedia Britannica*, 23 Feb. 2024, <https://www.britannica.com/topic/thunderbird-mythological-bird>. Accesat 29 februarie 2024.
- [Pegas] March, Jennifer R. *Dictionary of Classical Mythology*. Oxbow Books, 2014, s.v.
- [Thoth] Mark, Joshua J.. "Thoth." *World History Encyclopedia*, 26 Jul 2016. <https://www.worldhistory.org/Thoth>. Accesat 15 februarie 2024.
- [Hanuman] Doniger, Wendy. "Hanuman". *Encyclopedia Britannica*, 14 Feb. 2024, <https://www.britannica.com/topic/Hanuman>. Accesat 1 martie 2024.
- [Tengu] Britannica, The Editors of Encyclopaedia. "tengu". *Encyclopedia Britannica*, 27 Nov. 2023, <https://www.britannica.com/topic/tengu>. Accesat 3 ianuarie 2024.
- [MultiAlist] Smarandache, Florentin. The MultiAlist System of Thought. *Neutrosophic Sets and Systems* 61, 1 (2024). https://digitalrepository.unm.edu/nss_journal/vol61/iss1/31. Accesat 03 martie 2024.
- [Sphinx] Britannica, The Editors of Encyclopaedia. "sphinx". *Encyclopedia Britannica*, 05 Jan. 2024, <https://www.britannica.com/topic/sphinx>. Accesat 1 martie 2024.
- [Narasimha] Britannica, The Editors of Encyclopaedia. "Narasimha". *Encyclopedia Britannica*, 14 Feb. 2024, <https://www.britannica.com/topic/Narasimha>. Accesat 23 februarie 2024.
- [Centzon] Cartwright, Mark. "Aztec Pantheon." *World History Encyclopedia*, 20 Mar 2017. <https://www.worldhistory.org/article/1034/aztec-pantheon>. Accesat 2 ianuarie 2024.
- [Hatzopoulos] Hatzopoulos, Miltiades B. The Wonders of Phlegon of Tralles: Some Observations on His Sources and Text. *Quaderni Urbinati di Cultura Classica* 31, no. 3 (1989): 39-47.
- [Nutton] Nutton, Vivian. Phlegon of Tralles' Book of Marvels. *The Classical Quarterly* 29, no. 2 (1979): 372- 379.

Lecturi suplimentare

- Arberry, A. J. (Translator). *Tales from the Thousand and One Nights (Arabian Nights)*. Penguin Classics, 2008. *O colecție de povești din "Nopti arabe" (Arabian Nights), incluzând povestiri care înfățișează jinn, ființe supranaturale în tradiția islamică.*
- Bane, Theresa. *Encyclopedia of Beasts and Monsters in Myth, Legend and Folklore*. McFarland, 2016. *O lucrare de referință care abordează creaturi mitologice din diverse culturi, inclusiv ființe hibride.*
- Bulfinch, Thomas. *Bulfinch's Mythology: The Age of Fable, The Age of Chivalry, Legends of Charlemagne*. Signet Classics, 2014. First published in 1855. Online: <http://l-adam-mekler.com/bulfinch.pdf>. Accesat 9 februarie 2024. *O colecție de mituri și legende din diverse culturi, inclusiv mitologia greacă și romană, legendele arthuriene și carolingiene, oferind cititorilor o privire de ansamblu cuprinzătoare asupra mitologiei și folclorului occidental.*
- Campbell, Joseph. *The Masks of God: Creative Mythology*. Penguin Books, 1968. Online: https://archive.org/details/TheMasksOfGodVol.04CreativeMythologyCampbell_201703. Accesat 18 februarie 2024. *Acesta este al patrulea volum din explorarea cuprinzătoare a mitologiei și religiei realizată de Campbell. În această lucrare, Campbell analizează rolul mitologiei în modelarea culturii și conștiinței umane, concentrându-se pe aspectele creative ale creării miturilor și relevanța acestora în societatea contemporană.*
- Caporael, L. R. *Darwin in the Genome: Molecular Strategies in Biological Evolution*. McGraw-Hill, 2001. *O analiză captivantă a biologiei moleculare și a rolului său în înțelegerea proceselor evoluționare, explorând mecanismele genetice care stau la baza evoluției biologice dintr-o perspectivă darwiniană.*
- Carrasco, David. *Religions of Mesoamerica: Cosmovision and Ceremonial Centers*. Waveland Press, 1990. Online: <https://www.scribd.com/document/603891827/Carrasco-David-Religions-of-Mesoamerica-2014-Waveland-Press>. Accesat 13 februarie 2024. *Această carte oferă o prezentare cuprinzătoare a credințelor și practicilor religioase ale civilizațiilor mesoamericane, inclusiv ale culturilor aztecă, mayașă și olmecă. Explorează conceptul de "cosmoviziune" și examinează semnificația centrelor ceremoniale în religia mesoamericană.*
- Carey, John. *The Mythological Cycle of Medieval Irish Literature*. The Boydell Press, 1994. *Lucrarea tratează Ciclul Mitologic al literaturii irlandeze. Cartea oferă analize și interpretări ale acestor mituri, iluminând complexitatea trăsăturilor personajelor Tuatha Dé Danann și Fomoir.*

Collins, John J. *The Apocalyptic Imagination: An Introduction to Jewish Apocalyptic Literature*. Eerdmans, 1998. Online: <https://archive.org/details/apocalypticimagi0000coll>. Accesat 11 februarie 2024. *Această carte oferă o analiză detaliată a literaturii apocaliptice evreiești, inclusiv a Cărții lui Daniel, a Cărții lui Enoh și a altor scrieri din perioada celui de-al Doilea Templu, examinând originile, temele și caracteristicile apocalismului evreiesc, un aspect semnificativ al gândirii și spiritualității evreiești antice.*

Cross, Tom Peete, and Clark Harris Slover (translators). *Ancient Irish Tales*. Barnes & Noble, 1996. *Această carte conține traduceri ale vechilor povești irlandeze, inclusiv mituri și legende, care adesea îi includ pe Tuatha Dé Danann și pe Fomoir.*

Davidson, Hilda Roderick. *Gods and Myths of Northern Europe*. Penguin Books, 1990. Online: <https://www.scribd.com/doc/99831262/H-R-Ellis-Davidson-Gods-and-Myths-of-Northern-Europe>. Accesat 10 februarie 2024. *Oferă o explorare a zeilor, zeițelor și miturilor din Europa de Nord, oferind perspective asupra panteonului zeilor nordici, inclusiv Odin, Thor și Loki.*

Davis, Hadland. *Myths and Legends of Japan*. Dover Publications, 1992. First published in 1912. Online: https://ia902602.us.archive.org/6/items/mythslegendsofja00davirich/mythslegendsofja00davirich_bw.pdf. Accesat 1 februarie 2024. *Lucrarea explorează miturile, legendele și folclorul Japoniei, oferind cititorilor o prezentare cuprinzătoare a mitologiei japoneze, inclusiv figuri precum Momotaro și Urashima Taro.*

Doniger, Wendy. *Hindu Myths: A Sourcebook Translated from the Sanskrit*. Penguin Books, 2004. *Este o colecție de mituri hinduse traduse din surse sanscrite, oferind cititorilor acces la texte primare din tradiția hindusă.*

Eliade, Mircea. *Rites and Symbols of Initiation: The Mysteries of Birth and Rebirth*. Harper & Row, 1965. *O analiză a ritualurilor de inițiere și a semnificației lor simbolice în diferite culturi, explorând teme precum transformarea, renașterea și creșterea spirituală.*

Eliade, Mircea. *The Myth of the Eternal Return: Cosmos and History*. Princeton University Press, 1971. *Lucrarea lui Eliade explorează natura mitului și conceptul de recurență eternă.*

Erdoes, Richard, and Alfonso Ortiz. *American Indian Myths and Legends*. Pantheon Books, 1984. *Această carte este o colecție de mituri și legende din culturile nativ-americeane din întreaga Americă de Nord. Include povești de la diverse triburi, inclusiv Navajo, Lakota, Hopi și Iroquois, oferind cititorilor o rețea complexă de povestiri indigene.*

Foster, Michael Dylan. *The Book of Yokai: Mysterious Creatures of Japanese Folklore*. University of California Press, 2015. Online: <https://issuu.com/patybuwe96763/docs/0520271025-the-book-of-yokai-by-michael-dylan-fos>. Accesat 12 februarie 2024. *Despre originile, caracteristicile și semnificația culturală a yokai, creaturi supranaturale din folclorul japonez, bazându-se pe o gamă largă de surse, inclusiv povești populare, literatură și artă.*

Foucault, Michel. *The Order of Things: An Archaeology of the Human Sciences*. Vintage Books, 1970. *Lucrarea semnificativă a lui Foucault oferă o critică a dezvoltării istorice a sistemelor de cunoaștere umană, dezvăluind structurile fundamentale și schimbările epistemologice care modelează înțelegerea noastră asupra lumii.*

Gaiman, Neil. *Good Omens: The Nice and Accurate Prophecies of Agnes Nutter, Witch*. Workman Publishing, 1990. Online: <https://archive.org/details/goodomensniceacc0000prat>. Accesat 22 februarie 2024. *Romanul lui Neil Gaiman "Good Omens", coautorat de Terry Pratchett, este o abordare umoristică a apocalipsei. Cartea urmărește parteneriatul improbabil dintre un înger și un demon care se aliază pentru a preveni sfârșitul lumii. Plină de umor, satiră și întorsături de situație ingenioase, cartea este o lectură clasică a literaturii fantastice moderne.*

Gimbutas, Marija. *The Language of the Goddess: Unearthing the Hidden Symbols of Western Civilization*. Harper & Row, 1989. *Această lucrare investighează dovezile arheologice ale venerării zeițelor antice, dezvăluind simbolurile ascunse și semnificația culturală a divinității feminine în civilizația vestică.*

Gladwell, Malcolm. *David and Goliath: Underdogs, Misfits, and the Art of Battling Giants*. Little, Brown and Company, 2013. *Despre dinamica puterii și avantajului, luând povestea biblică a lui David și Goliat drept cadru de referință. Gladwell analizează modul în care cei aflați în dezavantaj pot depăși obstacolele aparent insurmontabile prin strategii neconvenționale și determinare pură, oferind perspective asupra naturii succesului și a rezilienței.*

Graves, Robert. *The Greek Myths: The Complete and Definitive Edition*. Penguin Books, 2017. *Lucrarea lui Robert Graves este o privire cuprinzătoare asupra mitologiei grecești, oferind o detaliere a miturilor, legendelor și zeilor din Grecia antică. Această ediție include conținut actualizat și note explicative, fiind o resursă valoroasă atât pentru cercetători, cât și pentru cititorii interesați de mitologia greacă.*

Green, Miranda J. *The Gods of the Celts*. Sutton Publishing, 2011. *Lucrarea lui Miranda J. Green explorează credințele și practicile religioase ale celților antici, concentrându-se pe panteonul celtic de*

zei și zeițe. Cartea analizează rolurile și atributele divinităților celtice, modul în care erau venerați și influența lor asupra societății și culturii celtice.

Haraway, D. J. *Simians, Cyborgs, and Women: The Reinvention of Nature*. Routledge, 1991. *Explorând intersecțiile dintre știință, tehnologie și gen, această lucrare propune o reimagineare radicală a naturii și identității prin prisma teoriei cyborg și a gândirii feministe.*

Klostermaier, Klaus K. *A Survey of Hinduism*. SUNY Press, 1994. *Această lucrare este un studiu cuprinzător asupra hinduismului, oferind cititorilor o prezentare detaliată a istoriei, credințelor, practicilor și expresiilor culturale ale religiei indice. Cartea abordează o gamă largă de subiecte, inclusiv mitologia hindusă, rituri, structuri sociale și sisteme filozofice.*

Lehner, Mark. *The Complete Pyramids: Solving the Ancient Mysteries*. Thames & Hudson, 2008. *Această carte oferă o investigație cuprinzătoare a piramidelor din Egiptul antic, acoperind istoria, construcția, simbolismul și semnificația lor culturală, propunând diverse perspective asupra misterele care înconjoară piramidele, inclusiv scopul și tehnicile de inginerie utilizate.*

León-Portilla, Miguel. *Aztec Thought and Culture: A Study of the Ancient Nahuatl Mind*. University of Oklahoma Press, 1990. Online: <https://archive.org/details/aztecthoughtcult0000leon>. Accesat 28 februarie 2024. *Este o lucrare esențială care analizează viziunea filozofică și culturală a civilizației aztece, oferind o analiză cuprinzătoare a literaturii, poeziei și tradițiilor orale nahuatl.*

Hamilton, Edith. *Mythology: Timeless Tales of Gods and Heroes*. Grand Central Publishing, 2011. Originally published: 1942. Online: https://archive.org/details/mythologytimeles0000hami_h8y3. Accesat 2 februarie 2024. *O introducere accesibilă în lumea mitologiei, prezentând povești clasice despre zei, eroi și creaturi legendare din diferite culturi.*

MacCana, Proinsias. *Celtic Mythology*. The Hamlyn Publishing Group Limited, 1970. Online: <https://archive.org/details/celticmythology00macc>. Accesat 29 februarie 2024. *Această carte oferă o prezentare generală a mitologiei celtice, inclusiv a mitologiei irlandeze. Ea oferă perspective asupra contextului cultural și istoric al acestor mituri și asupra semnificației lor în tradiția celtică.*

MacKillop, James. *Myths and Legends of the Celts*. Penguin Books, 2006. *Repevestiri ale unor basme clasice celtice. Furnizează și o analiză academică a temelor, motivelor și semnificației culturale ale acestora.*

Mallik, S., Mohanty, S., & Mishra, B. S. (2022). *Neutrosophic Logic and Its Scientific Applications*. In *Smart Innovation, Systems and Technologies* (Vol. 271). https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-981-16-8739-6_38. *Această carte discută conceptele de bază ale logicii neutrosofice, avantajele acesteia și comparația cu alte sisteme logice, cum ar fi cele intuiționiste, cele bazate pe intervale fuzzy și logica clasică.*

Morford, Mark P. O., and Robert J. Lenardon. *Classical Mythology*. Oxford University Press, 2018. *Este un manual cuprinzător și autorizat despre mitologia greacă și romană. Explică amănunțit miturile, legendele, zeii și eroii, inclusiv miturile creației, zeii olimpici, războiul troian și aventurile unor eroi precum Hercule și Ulise.*

Miller, Mary, and Karl Taube. *The Gods and Symbols of Ancient Mexico and the Maya: An Illustrated Dictionary of Mesoamerican Religion*. Thames & Hudson, 1997. *Această carte este un ghid de referință pentru zeii, simbolurile și practicile religioase din Mezoamerica antică, concentrându-se pe civilizația mayașă, oferind descrieri detaliate și interpretări ale zeităților, ritualurilor și credințelor cosmologice mezoamericane, punând în lumină moștenirea spirituală a acestor culturi străvechi.*

Mooney, James. *Myths of the Cherokee*. Dover Publications, 1995. *Această carte se concentrează în mod special pe miturile și legendele poporului Cherokee, unul dintre cele mai mari triburi de nativi americani din sud-estul Statelor Unite, prezentând povești tradiționale Cherokee, inclusiv mituri ale creației, povești cu eroi și fabule cu animale, oferind cititorilor o privire asupra cosmologiei Cherokee și viziunea acestora asupra lumii.*

Mouravieff, Boris (1998). *Gnosis: The Mesoteric Cycle*. Praxis Institute Press. *Despre învățăturile ezoterice ale Gnozei, explorând teme ca ordinea cosmică, emanațiile divine și reconcilierea contrariilor, care rezonază cu simbolismul lui Abraxas.*

O'Sullivan, Jerry. *The Mysterious World of the Irish Megalithic Tombs: Landscape, Cosmology, and Symbolism*. Collins Press, 2007. *Analizează folclorul și credințele din jurul siturilor megalitice asociate cu Tuatha Dé Danann.*

Ovid. *Metamorphoses*. Translated by David Raeburn, Penguin Classics, 2004. *Poemul narativ al lui Ovidiu include numeroase transformări mitologice și ființe hibride.*

Pattanaik, Devdutt. *Myth = Mithya: A Handbook of Hindu Mythology*. Penguin Books India, 2006. *Această carte oferă o explorare cuprinzătoare a mitologiei hinduse, prezentând concepte cheie, povești și simboluri într-o manieră accesibilă și captivantă. Cartea aprofundează straturile de semnificație din spatele miturilor indice, examinând semnificația lor culturală, filozofică și psihologică.*

Rose, Carol. *Sons of the Gods, Children of Earth: Ideology and Literary Form in Ancient Greece*. Cornell University Press, 1992. Online: <https://www.jstor.org/stable/10.7591/j.ctvn1tbcw>. Accesat 3 martie 2024.

Această lucrare explorează intersecția dintre ideologie și forma literară în literatura antică greacă, concentrându-se pe portretizarea zeilor și a eroilor în miturile grecești și în poezia epică, examinând modul în care miturile au fost folosite pentru a transmite mesaje ideologice și a modela narațiunile literare în Grecia antică.

Schafer, Edward H. *The Divine Woman: Dragon Ladies and Rain Maidens in T'ang Literature*. University of California Press, 1973. Această carte investighează portretizarea femeilor divine și supranaturale în literatura T'ang. Cartea examinează semnificația culturală și literară a acestor figuri mitice în literatura chineză, oferind perspective asupra semnificațiilor lor simbolice și a implicațiilor ideologice.

Smarandache, Florentin. *A Unifying Field in Logics: Neutrosophic Logic. Neutrosophy, Neutrosophic Set, Neutrosophic Probability and Statistics*. Sixth edition. Rehoboth, 2017. Online: <https://fs.unm.edu/eBook-Neutrosophics6.pdf>. Accesat 3 martie 2023. Această carte introduce conceptul de neutrosophie în filozofie și știință ca un cadru care se ocupă cu indeterminarea, ambiguitatea și paradoxul. Explorează probabilitatea neutrosofică, statisticile, teoria mulțimilor și logica neutrosofică, oferind perspective noi asupra naturii incertitudinii și contradicției în diverse domenii ale cunoașterii.

Smarandache, Florentin. *Introducing a Theory of Neutrosophic Evolution: Degrees of Evolution, Indeterminacy, and Involution*. *Progress in Physics*, vol. 13, no. 2, April 2017, pp. 130-135. Online: https://digitalrepository.unm.edu/math_fsp/25. Accesat 3 martie 2023. O introducere în Teoria Neutrosofică a Evoluției, Involuției și Indeterminării (sau Neutralității). În timpul procesului de adaptare al unui organism (plantă, animal sau om) la un nou mediu sau condiții, organismul evoluează parțial, involuează (degenerază) parțial și este parțial indeterminat, adică nici nu evoluează, nici nu involuează, fiind astfel neschimbat (neutru) sau schimbarea este neclară, ambiguă, vagă. Prin urmare, datorită adaptării, se manifestă: evoluția, involuția și indeterminarea (sau neutralitatea), fiecare dintre aceste trei componente neutrosofice într-un anumit grad.

Smith, Michael E. *The Aztecs*. Blackwell Publishers, 2003. O prezentare cuprinzătoare a civilizației aztece, acoperind diverse aspecte ale societății, culturii, religiei și istoriei aztece, combinând dovezi arheologice cu perspective din surse etnoistorice.

Stahl A, Tourame P. *De la tératologie aux monstres de la mythologie et des légendes antiques* [From teratology to mythology: ancient legends]. *Arch Pediatr*. 17(12), 2010, pp. 1716-24. DOI: 10.1016/j.arcped.2010.09.004. Semnificația monștrilor din legende, originea lor și persistența lor de-a lungul vremurilor sunt complexe, iar prin abordarea teratologiei, așa cum face această lucrare, se adaugă un nou domeniu de explorare a monștrilor reali din antichitate și Evul Mediu.

Steiger, B. *The Werewolf Book: The Encyclopedia of Shape-Shifting Beings*. Visible Ink Press, 1999. O explorare cuprinzătoare a legendelor și miturilor despre vârcolaci, abordând originile lor, semnificația culturală și diversele interpretări ale ființelor capabile să se metamorfozeze de-a lungul istoriei.

Swami, Sivananda. *The Gods of Hinduism*. The Divine Life Society, 2015. Această carte explorează principalele zeități ale hinduismului. Oferă descrieri ale fiecărei zeități, inclusiv a atributelor, miturilor și reprezentărilor simbolice ale acestora.

Swope, Jenny A. (2019). *The Serpent and the Rose: The Immaculate Conception and Cosmic Union in Early Gnostic Literature*. Brill. Analizează simbolismul șarpelui în textele gnostice și conexiunea sa cu conceptele de înțelepciune divină și iluminare spirituală.

Townsend, Richard F. *The Aztecs*. Thames & Hudson, 2009. First published: 1992. Online: https://archive.org/details/aztecs0000town_v019. Accesat 24 februarie 2024. Townsend explorează ascensiunea și căderea imperiului aztec, practicile religioase ale poporului aztec și realizările artistice ale acestei vibrante culturi mesoamericane.

Turner, F. M. *Social Body and Embodied Subject: Bodiliness, Subjectivity, and Sociality among the Kaguru of Tanganyika*. *Ethos*, 23(3), 1995, pp. 297-325. Această cercetare etnografică analizează dinamica socială și construcția culturală a experienței corporale printre oamenii Kaguru din Tanganyika, oferind perspective asupra întrupării subiectivității și socializării în viața lor cotidiană.

Wilkinson, Richard H. *The Complete Gods and Goddesses of Ancient Egypt*. Thames & Hudson, 2003. Ghid despre zeii și zeițele Egiptului antic, oferind cititorilor descrieri detaliate și ilustrații ale fiecărei divinități. Cartea explorează rolurile, atributele și semnificația mitologică a zeilor și zeițelor egiptene, oferind perspective asupra cultului și practicilor religioase asociate acestora.

Zitkala-Ša. *American Indian Stories*. Forgotten Books, 2008. O colecție de eseuri autobiografice și povești tradiționale din copilăria unei femei Yankton Sioux, în perioada sfârșitului secolului al XIX-lea și începutului secolului al XX-lea. Cartea oferă perspective importante asupra experiențelor nativilor americani în timpul unor schimbări culturale profunde și contribuie la păstrarea legendelor și folclorului tradițional Sioux.